

รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report)

โครงการสำรวจจัดทำข้อมูลและข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาด้านสิทธิในสถานะ
บุคคลตามกฎหมายของประชากรที่ไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการขอรับรองความ
เป็นคนไทยพลัดถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร ระนอง ประจวบคีรีขันธ์ และพังงา

เสนอต่อ
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

โดย

มหาวิทยาลัยทักษิณ

๓ มกราคม ๒๕๖๖

บทที่ ๑ บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

ประชากรกลุ่มผู้ที่ไม่มีสัญชาติไทย เกิดและอาศัยอยู่ในประเทศไทยมานาน คือ กลุ่มคนไทยพลัดถิ่น กลุ่มชาติพันธุ์ และชนเผ่าพื้นเมืองที่ถือว่าเป็นคนไทยอยู่ระหว่างการพัฒนาสถานะทางกฎหมาย ซึ่งกรมการปกครองระบุว่า มีจำนวน ๗๙๖,๔๐๒ คน

การไม่มีสัญชาติไทยหรือขาดสถานะทางกฎหมายที่ชัดเจน ย่อมส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิต ของบุคคลกลุ่มนี้ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการเข้าถึงการจัดบริการทางสังคมที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ทั้งเรื่อง กองทุนการศึกษา สาธารณสุข สิทธิผู้สูงอายุ สิทธิผู้พิการ การประกันสังคม การคุ้มครองการทำงาน เข้าไม่ถึง กระบวนการยุติธรรมกรณีถูกคุกคาม ถูกเอาเปรียบบิดเบือน ไม่สามารถจดทะเบียนสมรส/ ทะเบียนครอบครัว อสังหาริมทรัพย์ รวมถึงการพัฒนาสถานะทางกฎหมาย ฯลฯ ทำให้ขาดหลักประกันต่อความมั่นคงในชีวิต และเกิดความไม่เท่าเทียม

ในช่วงที่ผ่านมา ประเทศไทยมีการพัฒนานโยบายที่เอื้อต่อประชากรกลุ่มนี้อยู่ระดับหนึ่ง เช่น กองทุน ให้สิทธิขั้นพื้นฐานแก่กลุ่มที่มีปัญหาสถานะ นโยบายการศึกษาเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย การกระจายอำนาจอนุมัติ คำร้องขอสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรคสอง ไปที่คณะกรรมการกลั่นกรองสัญชาติระดับจังหวัด รวมทั้ง การออกกฎหมายสัญชาติ(ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ ว่าด้วยการคืนสัญชาติไทยให้คนไทยพลัดถิ่น ฯลฯ

พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๓ กำหนดนิยาม “คนไทยพลัดถิ่น” หมายความว่า ผู้ซึ่งมีเชื้อสายไทยที่ต้องกลายเป็นคนในบังคับของประเทศอื่นโดยเหตุอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง อาณาเขตของราชอาณาจักรไทยในอดีตซึ่งปัจจุบันผู้นั้นมิได้ถือสัญชาติของประเทศอื่น และได้อพยพเข้ามา อยู่อาศัยในประเทศไทยเป็นระยะเวลาหนึ่งและมีวิถีชีวิตเป็นคนไทย โดยได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียน ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนด หรือเป็นผู้ซึ่งมี ลักษณะอื่นทำนองเดียวกันตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

นักวิชาการประมาณการว่ามีคนไทยพลัดถิ่น ประมาณ ๓๘,๐๐๐ คน โดยกรมการปกครองขึ้นทะเบียนแล้ว ประมาณ ๑๗,๙๐๓ คน และกลุ่มที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียน ไม่สามารถยื่นคำขอสัญชาติไทยได้ ประมาณ ๒๐,๐๑๑ คน คนไทยพลัดถิ่นอาศัยอยู่ใน ๖ จังหวัด คือ ระนอง ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร พังงา ตรัง และตาก

ระยะเวลาผ่านไป ๑๐ ปี ของการประกาศใช้กฎหมายสัญชาติฉบับที่ ๕ มีคนไทยพลัดถิ่น ได้รับการ รับรองจากคณะกรรมการ ฯ และได้รับการคืนสัญชาติไทยแล้ว จำนวน ๑๐,๔๖๒ คน

ยังมีผู้ที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ ดังนี้ ๑) กลุ่มที่ขึ้นทะเบียนไทยพลัดถิ่นแล้ว จำนวน ๗,๔๔๑ คน ๒) กลุ่มที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียน จำนวน ๒๐,๐๑๑ คน รวมเป็น ๒๗,๔๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๔ (รายละเอียดตามตาราง) ความล่าช้าจึงส่งผลกระทบต่อสิทธิและสุขภาวะ อย่างมาก

ตารางแสดงจำนวนคนไทยพลัดถิ่นทั่วประเทศ

ประเภท	จำนวน (คน)	กรรมการปกครองคืน สัญชาติไทย	คงเหลือ
๑.กลุ่มที่ขึ้นทะเบียนไทย พลัดถิ่นแล้ว	๑๗,๙๐๓ (๔๗.๒ %)	๑๐,๔๖๒ (๒๗.๖ %)	๗,๔๔๑ (๑๙.๖ %)
๒.กลุ่มที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน ไทยพลัดถิ่น **	๒๐,๐๑๑ (๕๒.๘ %)	-	๒๐,๐๑๑ (๕๒.๘ %)
รวมกลุ่มที่มีปัญหา ๑+๒	-		๒๗,๔๕๒ (๗๒.๔ %)
รวม	๓๗,๙๑๔ (๑๐๐ %)		

จากการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ดังนี้ ๑) เอกสารงานวิจัย “ความเจ็บปวดของความเป็นไทย....ชีวิตไทยพลัดถิ่น ไร้สัญชาติในไทย ธันวาคม ๒๕๔๗ และหนังสือ “ ถิ่นพลัดไป ไทยพลัดถิ่น ” บันทึกชีวิตเปลี่ยวเปล่าไทยพลัดถิ่น (Bare Life of Thai Diaspora “ ตุลาคม ๒๕๔๙ : ดร.จิรวุฒิ เสนาคำ อาจารย์ประจำสำนักวัฒนธรรมศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เป็นงานศึกษาระดับปริญญาเอก ที่โครงการรัฐศาสตร์ดุสิตบัณฑิตยสถาน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒) ข้อมูลการสำรวจของเครือข่ายคนไทยพลัดถิ่นร่วมกับมูลนิธิชุมชนไท ภายใต้การสนับสนุนโครงการโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สสส. ๓) เอกสารประกอบการประชุมของคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ ๔) ข้อมูลจากกรรมการปกครอง ๕) ข้อมูลจากนายทะเบียนอำเภอ สามารถแยกกลุ่มที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนไทยพลัดถิ่น** จำนวน ๒๐,๐๑๑ คน ได้ดังนี้

๑) มุสลิมไทยพลัดถิ่น ประจวบ ฯ ๖๓๓ คน

๒) ไทยพลัดถิ่นพังงา ๓๒๔ คน

๓) กลุ่มถูกจำหน่าย ๔,๗๔๙ คน

๔) กลุ่มพลัดหลงทางทะเบียน ๒,๐๕๒ คน

๕) กลุ่มไทยลื้อ ภาคเหนือ ๑,๔๙๔ คน

๖) กลุ่มเด็กนักเรียน ๔,๕๔๔ คน

๗) ตกสำรวจ ๖,๒๑๕ คน

ซึ่งในโครงการสำรวจครั้งนี้ ไม่ครอบคลุมกลุ่มไทยลื้อ ภาคเหนือ

จากรูปธรรมของปัญหา อาทิ การถูกจำหน่ายรายชื่อออกจากทะเบียนราษฎร การขึ้นทะเบียนผิดหลงกลุ่ม และกลายเป็นบุคคลหลบหนีเข้าเมือง การเป็นบุตร หรือนักเรียนที่บิดาหรือมารดาเสียชีวิตหรือบิดามารดา ยังไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน การขาดความชัดเจนหรือความรู้เข้าใจในการแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติ รวมถึงการใช้ทัศนคติหรือมายาคติแบบผิดพลาต ในการใช้ดุลพินิจทำให้เกิดความขัดแย้ง และการขาดประสิทธิภาพของกระบวนการขอรับรองความเป็นพลัดถิ่นในพื้นที่ จนทำให้เกิดความล่าช้าในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

ดังนั้น จึงได้มีการดำเนินโครงการสำรวจจัดทำข้อมูลและข้อเสนอในการแก้ไขปัญหา ด้านสิทธิในสถานะบุคคลตามกฎหมายของประชากรที่ไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการขอรับรองความเป็นคนไทย

พลัดถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร ระนอง ประจวบคีรีขันธ์ และพังงา เพื่อสำรวจและจัดทำข้อมูลเชิงลึกของประชากรที่ตกหล่นและไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร ระนอง ประจวบคีรีขันธ์ และพังงา และจัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวปฏิบัติ ในการแก้ไขปัญหาด้านสิทธิในสถานะบุคคลของประชากรที่ตกหล่นและไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นในพื้นที่ ๔ จังหวัด ต่อไป

๒. ขอบเขตการศึกษา

ประชากรที่สำรวจในโครงการ คือ คนไทยพลัดถิ่นอาศัยอยู่ใน ๔ จังหวัด คือ ระนอง ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร พังงา จำนวนอย่างน้อย ๗๐๐ คน ครอบคลุมกลุ่มปัญหาต่างๆ ได้แก่ กลุ่มมุสลิมไทยพลัดถิ่น ประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มไทยพลัดถิ่นพังงา กลุ่มถูกจำหน่าย กลุ่มพลัดหลงทางทะเลเบียน กลุ่มตกสำรวจ กลุ่มเด็กนักเรียน และกลุ่มอื่นๆ ที่ไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น

๓. วิธีการศึกษา

๓.๑ ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล จากเอกสาร และพื้นที่ เพื่อเข้าใจสภาพปัญหา อุปสรรค และข้อท้าทายในการดำเนินการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นของประชากรเป้าหมาย ซึ่งเป็นประชากรที่ตกหล่นและไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร ระนอง ประจวบคีรีขันธ์ และพังงา โดยใช้วิธีการดำเนินงานแบบผสมผสาน ดังนี้

๓.๑.๑ ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร/แบบฟอร์มการดำเนินการยื่นพิสูจน์สัญชาติ และการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นคนไทยพลัดถิ่นในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ระนอง ชุมพร และพังงา

๓.๑.๒ การเตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและทดสอบเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลของประชากรเป้าหมายโดยครอบคลุมพื้นที่ของประชากรเป้าหมาย อย่างน้อย ๑๐ พื้นที่ ได้แก่ บ้านท่ากลาง บ้านท่าเรือบางกล้วย บ้านบางเบน บ้างช้างแหก บ้านห้วยม่วง บ้านหิน ช้าง บ้านท่าฉาง บ้านเกาะตาครุฑ บ้านเกาะสินไห จ.ระนอง บ้านคลองลอย จ.ประจวบคีรีขันธ์ โดยโครงการฯ ได้จัดในวันที่ ๒๘ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ณ เวทีครบรอบ ๒๐ ปี เครือข่ายคนไทยพลัดถิ่นฯ จังหวัดระนอง โครงการฯ ได้จัดให้มีการทดสอบแบบสอบถาม ปค.๑๔ ทั้ง ๕ แบบ

๓.๑.๓ การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรกลุ่มเป้าหมายตามแบบฟอร์มหรือเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ถูกพัฒนาขึ้น หรือกำหนดให้ใช้สำหรับการดำเนินการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ระนอง ชุมพร และพังงา ครอบคลุมกลุ่มปัญหาต่างๆ ได้แก่ กลุ่มมุสลิมไทยพลัดถิ่นประจวบฯ กลุ่มไทยพลัดถิ่นพังงา กลุ่มถูกจำหน่าย กลุ่มพลัดหลงทางทะเลเบียน กลุ่มตกสำรวจ กลุ่มเด็กนักเรียน และกลุ่มอื่นๆ ที่ไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นจำนวน ๙๐๗ คน โดยใช้แบบฟอร์ม ปค. ๑๔ ซึ่งเป็นแบบฟอร์มที่แต่ละอำเภอใช้ในการดำเนินการ การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการดำเนินการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น และกรณีบุตรของกลุ่มมุสลิมไทยพลัดถิ่น ประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งจัดเป็นบุตรชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชาติพันธุ์ที่เกิดในประเทศไทย ใช้แบบคำขอการมีสัญชาติไทย ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง

๓.๑.๔ การประชุมกลุ่ม (Focus Group) จำนวน ๓ ครั้ง โดยมีผู้เข้าร่วม อย่างน้อย ๑๕ คน ต่อครั้ง เพื่อการตรวจสอบข้อมูล ข้อค้นพบ และการแสวงหาทางออกร่วมกัน โดยครอบคลุมกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในลักษณะแบบแยกกลุ่ม หรือคละกันได้ตามความเหมาะสมของเนื้อหา มีข้อสรุปดังนี้

ครั้งที่ ๑ เวทีประชุมกลุ่มย่อย จังหวัดพังงา วันที่ ๒๓ เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ผู้เข้าร่วม จำนวน ๑๕ คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่มูลนิธิชุมชนไท แกนนำคนไทยพลัดถิ่นจังหวัดพังงา คณะทำงานบ้านมั่นคง บ้านบางดิบ จังหวัดพังงา

ข้อสรุปจากเวที

ข้อเสนอแนะ/แนวทางต่อการแก้ไขปัญหา

- กรณีคนไทยพลัดถิ่นที่ขึ้นทะเบียนผิดกลุ่ม เคยไปยื่นเรื่องแก้กลุ่มกับทางอำเภอกระบือ ให้ไปคัดสำเนา ทร. ๓๘ ข มาจากอำเภอ เพื่อตรวจสอบรายการทางทะเบียนว่าปัจจุบันถูกระบุว่าอยู่กลุ่มใด กรณีถูกระบุว่าเป็นคนไร้รากเหง้า ให้ดำเนินการขอแก้ไขกลุ่ม
- เสนอให้มีเวทีปรึกษาหารือร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัดผ่านกลไกพังงาแห่งความสุข ให้ดำเนินการส่งเรื่องไปยังกรมการปกครองว่ามีคนไทยพลัดถิ่นอยู่ในพื้นที่
- ให้กรมการปกครองปลดล็อคระบบเพื่อให้อำเภอกระบือสามารถดำเนินการแก้กลุ่ม และดำเนินการรับเรื่องการยื่นคำขอสัญชาติต่อไป
- เสนอให้ คณะกรรมการสิทธิฯ ทำข้อเสนอต่อกรมการปกครอง ว่า คนไทยพลัดถิ่นอำเภอกระบือ ถูกทำให้เสียสิทธิมา ๑๐ ปีแล้ว ควรเร่งให้มีการดำเนินการคืนสัญชาติ

- กรณีที่ปลัดอำเภออ้างว่าไม่มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการ เสนอให้กรมการปกครองดำเนินการตาม MOU ให้มีทีมศึกษาลงมาช่วยดำเนินการร่วมกับอำเภอ

ภาพกิจกรรมเวทีประชุมกลุ่มย่อย จังหวัดพังงา วันที่ ๒๓ เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ครั้งที่ ๒ เวทีประชุมกลุ่มย่อย จังหวัดระนอง วันที่ ๒๕ เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ผู้เข้าร่วม จำนวน ๒๖ คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่มูลนิธิชุมชนไท แกนน คนไทยพลัดถิ่นจังหวัดระนอง ข้อสรุปจากเวที

- ปัญหาของคนไทยพลัดถิ่นที่มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด การหาพยาน เช่น มีญาติแต่หาญาติไม่ได้ หรือไม่มีญาติ สุดท้ายต้องใช้การทำประชาคม ซึ่งต้องใช้เวลาานมากขึ้น
- ปัญหาของหน่วยงาน ด้านกระบวนการในการจัดคิว เมื่อคนไทยพลัดถิ่นไปติดต่อแล้วไม่ได้คิว และเมื่อได้คิวแล้วแต่เวลาในการรอคิวนาน เพราะในการดำเนินการ ขาดการทำความเข้าใจกับคนไทยพลัดถิ่น ว่าต้องเตรียมความพร้อมอย่างไร ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ เมื่อคิวที่กำลังดำเนินการติดปัญหา ไม่มีความพร้อมในการดำเนินการ ก็ทำให้ย่นระยะเวลาของคิวถัดไปให้ยาวนานขึ้น ขาดการแยกแยะกลุ่มเร่งด่วน เช่น ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ที่นายทะเบียนต้องไปทำเอง แต่ให้มาทำที่อำเภอ บางคนรอคิวจนเสียชีวิต

ข้อเสนอแนะ/แนวทางต่อการแก้ไขปัญหา

- การสร้างการมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการยื่นคำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น เช่น ในการจัดคิว มีการตรวจสอบคุณสมบัติตามกฎหมายของผู้ยื่นฯ ทั้งตัวบุคคล เอกสาร พยานบุคคล ญาติ และพยาน ผู้นำเชื้อถือ ก่อนที่จะมีการจัดคิว เพื่อลดภาระงานของหน่วยงานและลดระยะเวลาในการดำเนินการ

ภาพกิจกรรมเวทีประชุมกลุ่มย่อย จังหวัดระนอง วันที่ ๒๕ เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ครั้งที่ ๓ เวทีประชุมกลุ่มย่อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ วันที่ ๒๖ เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ผู้เข้าร่วม จำนวน ๑๖ คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่มูลนิธิชุมชนไท แกนนำคนไทยพลัดถิ่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แกนนำกลุ่มมุสลิมไทยพลัดถิ่น จ.ประจวบฯ

ข้อสรุปจากเวที

- ปัญหาด้านระยะเวลา การยื่นคำร้องขอเปลี่ยนกลุ่มแล้วเสร็จก่อนถึงจะยื่นคำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ซึ่งต้องใช้ระยะเวลานาน เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีน้อย มีการโยกย้ายบ่อย ความรู้ความเข้าใจ ความรับผิดชอบ ทักษะของเจ้าหน้าที่ มีการคอร์รัปชัน
- การจำหน่ายรายการทางทะเบียน เป็นการจำหน่ายผิดขั้นตอนของเจ้าหน้าที่ ตามขั้นตอน เจ้าหน้าที่ต้องเรียกให้ไปรายงานตัวผ่านการแจ้งไปยังกำนันผู้ใหญ่บ้าน (ในช่วงปี ๒๕๕๐- ๒๕๕๔) เมื่อไม่ไปรายงานตัว ต้องมีการระงับการเคลื่อนไหวทางทะเบียน เมื่อไปรายงานตัว จะปลดล็อกการระงับ ถ้าไม่ไปรายงานตัว จะจำหน่ายรายชื่อ แต่ในทางปฏิบัติ นายทะเบียนทำเรื่องจำหน่ายรายชื่อโดยเจ้าตัวไม่ทราบ
- ปัญหาด้านระยะเวลา เนื่องจากต้องมีการยื่นคำร้องขอคืนรายการแล้วเสร็จก่อนถึงจะยื่นคำขอพิสูจน์ฯ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลานาน เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีน้อย มีการโยกย้ายบ่อย ความรู้ความเข้าใจ ความรับผิดชอบ ทักษะของเจ้าหน้าที่
- คนไทยพลัดถิ่นยื่นอุทธรณ์แก้ไขรายการจำหน่ายทางทะเบียน ต่อทะเบียนอำเภอหลายครั้ง แต่ยังไม่มีความคืบหน้า

ข้อเสนอแนะ/แนวทางต่อการแก้ไขปัญหา

- ให้กระบวนการในการยื่นคำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ทำพร้อมกับกระบวนการคืนรายการทางทะเบียน หรือแก้ไขรายการทะเบียนประวัติ เพราะในการจัดเตรียมเอกสาร พยาน สามารถใช้ร่วมกัน และเพิ่มประเด็นในการสอบ ให้ครบถ้วนเพิ่มเติม เพื่อลดภาระงานของหน่วยงานและลดระยะเวลาในการดำเนินการ

ภาพกิจกรรมเวทีประชุมกลุ่มย่อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ วันที่ ๒๖ เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

๓.๒ วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำร่างรายงานผลการศึกษา (Draft Final Report) โดยมีเนื้อหาอย่างน้อยที่แสดงถึง (๑) ข้อมูลพื้นฐานของประชากรเป้าหมาย (๒) สภาพปัญหา อุปสรรค และข้อท้าทายของกลุ่มประชากรเป้าหมาย และ (๓) แนวปฏิบัติ ข้อเสนอแนะมาตรการในการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลของกลุ่มประชากรเป้าหมาย

๓.๓ จัดเวทีนำเสนอผลการศึกษาต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) สำนักงาน กสม. และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มประชากรเป้าหมาย ในฐานะผู้ประสบปัญหา/ผู้ทรงสิทธิ (Rights Holders) และหน่วยงานที่มีหน้าที่ดำเนินการแก้ไขปัญหาและ/หรือส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของกลุ่มคนไทยพลัดถิ่น (Duty Bearers) และรับฟังความเห็นเพิ่มเติมเพื่อการปรับปรุงข้อเสนอแนะ โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุม จำนวน ๔๗ คน

ภาพกิจกรรมเวทีนำเสนอผลการศึกษา
ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หน่วยสนับสนุน
กสม. และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๕

๓.๔ จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามความเห็นและข้อเสนอแนะในข้อ ๓.๓ พร้อมทั้งบทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

๔. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรกลุ่มเป้าหมาย ครอบคลุมกลุ่มปัญหาต่างๆ ได้แก่ กลุ่มมุสลิมไทยพลัดถิ่น ประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มไทยพลัดถิ่นพังกา กลุ่มถูกจำหน่าย กลุ่มพลัดหลงทางทะเบียน กลุ่มตกสำรวจ กลุ่มเด็กนักเรียน จะใช้แบบฟอร์ม ปค. ๑๔ ซึ่งเป็นแบบฟอร์มที่แต่ละอำเภอใช้ในการดำเนินการการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการดำเนินการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ระนอง ชุมพร

ประเด็นคำถามในแบบ ปค.๑๔ ครอบคลุมเนื้อหาประวัติรายบุคคล ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษาวัฒนธรรม ศาสนา ชื่อบิดามารดา พี่น้องร่วมบิดามารดา มีการจัดทำผังเครือญาติ ชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ ในเขตพม่า สาเหตุและการอพยพเข้ามาในเมืองไทย อาศัยอยู่ที่ใด อาศัยอยู่กับใคร การประกอบอาชีพในเมืองไทย พยานหลักฐานที่สามารถนำมาแสดงหรือยืนยันเกี่ยวกับการมีเชื้อสายไทย ตลอดจนการเข้าร่วมกิจกรรมกับเครือข่าย

โดยแต่ละกลุ่มจะมีรายละเอียดของคำถามที่เหมือนและแตกต่างกันในบางประเด็น ซึ่งแบบ ป.ค. ๑๔ ที่จะนำมาใช้มี ๕ แบบ ประกอบด้วย

- (๑) แบบ ปค. ๑๔ กรณีทั่วไป
- (๒) แบบ ปค.๑๔ กรณีตกสำรวจ
- (๓) แบบ ปค.๑๔ กรณีขึ้นทะเบียนผิดกลุ่ม
- (๔) แบบ ปค.๑๔ กรณีถูกจำหน่ายรายชื่อ
- (๕) แบบ ปค.๑๔ กรณีรื้อบันทึก

และกรณีบุตรของกลุ่มมุสลิมไทยพลัดถิ่น จ.ประจวบฯ ซึ่งจัดเป็นบุตรชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชาติพันธุ์ที่เกิดในประเทศไทย ใช้แบบคำขอการมีสัญชาติไทย ตามมาตรา ๗ ทวิ วรยศสอง

บทที่ ๒ ข้อมูลพื้นฐานของประชากรเป้าหมาย

๑. ความเป็นมาของคนไทยพลัดถิ่น

คนไทยพลัดถิ่น คือ กลุ่มคนไทยที่เคยอาศัยอยู่ในที่ซึ่งเดิมเป็นเขตแดนไทย อาทิเช่น มะริด ทวาย ตะนาวศรี ฯลฯ ในเขตพม่า หรือ เกาะกงในเขตกัมพูชา เป็นต้น ก่อนที่รัฐบาลอังกฤษจะทำการแบ่งเขตดินแดนระหว่างไทยและพม่าใหม่ในปี พ.ศ. ๒๔๑๑

จากข้อมูลงานวิจัยภาคสนามของ ดร.จิรวุฒิ เสนาคำ ได้สะท้อนให้เห็นว่า ถิ่นที่อยู่ของกลุ่มคนไทยในเขตพม่า ก่อนการอพยพครั้งใหญ่สู่ฝั่งไทย ส่วนใหญ่ตั้งหลักแหล่งบริเวณเกาะสอง ลุ่มแม่น้ำลั๊งเคียะหรือเล็งยา ลุ่มแม่น้ำตะนาวศรี และลุ่มน้ำกระบุรีหรือปากจั่น และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านหรือชุมชนเกือบ ๑๐๐ แห่ง แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม คือ ไทยพุทธปักชีใต้ ไทยมุสลิมปักชีใต้ และไทยอีสาน

ไทยพลัดถิ่นในพม่ารวมตัวกันเป็นหมู่บ้านและชุมชนคนไทย รักษาความเป็นไทยอย่างอิสระมายาวนาน เมื่อมีการแบ่งเขตดินแดนใหม่ในช่วงแรกๆ ยังไปมาหาสู่ระหว่างญาติพี่น้อง ชุมชนคนไทยบางส่วนก็ยังอาศัยในดินแดนพม่า ไม่ได้โยกย้ายเข้ามาอยู่ในดินแดนไทย จนกระทั่งในช่วงหลังปี ๒๕๓๐ ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในการเมืองของพม่า เกิดการสู้รบอย่างรุนแรงระหว่างทหารพม่ากับชนกลุ่มน้อยในพื้นที่ที่ไทยพลัดถิ่นอาศัยอยู่

ในช่วงที่รัฐบาลพม่าทำสงครามกับกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่า คนไทยกลุ่มนี้ได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมจากพม่า ถูกเกณฑ์ไปเป็นลูกหาบ ทรัพย์สินข้าวของถูกบังคับแย่งชิง ถูกกดขี่ รังแก กลุ่มคนจำนวนหนึ่งจึงโยกย้ายเข้าสู่ประเทศไทย โดยตั้งถิ่นฐานในหมู่บ้านที่มีญาติของตนอาศัยอยู่หรือตั้งถิ่นฐานในลักษณะรวมกลุ่มหรือการอาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกันของไทยพลัดถิ่น มีทั้งในเขตเมืองและชนบท บริเวณจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง พังงา บางส่วนอาศัยในจังหวัดตากและจังหวัดตราด แต่ทว่าสัญชาติไทยของคนกลุ่มนี้ไม่ได้รับรองว่าเป็นคนไทย

การกลับมาอยู่อาศัยในประเทศไทย ไม่มีสัญชาติไทย ไม่มีบัตรประชาชน ในช่วงแรกๆ ถูกจำกัดสิทธิทุกด้าน ทั้งไม่สามารถเดินทางออกนอกชุมชนที่อาศัยอยู่ได้ ไม่มีสิทธิแจ้งเกิด ไม่มีสิทธิแจ้งตาย ไม่มีสิทธิแจ้งความกรณีถูกรังแกเอาเปรียบ ถูกกดขี่หรือถูกโกงค่าแรงเป็นประจำ ไม่ได้รับสวัสดิการขั้นพื้นฐานทุกด้าน มีความยากลำบากในการเข้ารับการรักษาพยาบาล เด็กไทยพลัดถิ่นที่เกิดในเมืองไทย ก็ไม่ได้ไปเกิด ไม่สามารถขอรับทุนการศึกษาได้ เรียนจบแล้วสมัครงานไม่ได้เพราะไม่มีบัตรประชาชน ทำงานได้เพียงการเป็นแรงงานไร้ฝีมือที่อยู่อาศัยและที่ทำกินไม่มั่นคง และมักถูกข่มขู่ขูดรีดเรียกเก็บเงิน โดยเฉพาะการเรียกเก็บเงินเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนสถานะบุคคล การเดินทางไปทำงานนอกชุมชนและจังหวัด

ปี ๒๕๔๕ กลุ่มคนไทยพลัดถิ่นได้รวมกลุ่มกันเป็น “เครือข่ายแก้ปัญหาการคืนสัญชาติคนไทย” ภายใต้การสนับสนุนของมูลนิธิชุมชนไท ที่สนับสนุนให้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง รวมทั้งหาแนวทางในการแก้ปัญหาาร่วมกัน มีการติดตามและผลักดันแนวทางการแก้ไขปัญหาย่างต่อเนื่อง จนผ่านไปสิบปี เครือข่ายฯ สามารถผลักดันกฎหมายการคืนสัญชาติไทยให้คนไทยพลัดถิ่นได้สำเร็จ **จนพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ มีผลใช้บังคับ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕** มีกฎหมายมาแล้วสิบปี ทำให้สมาชิกเครือข่ายและนอก

เครือข่ายได้สัญชาติไทยมามากกว่า ๑๐,๐๐๐ คน แล้ว แต่ยังมีคนไทยพลัดถิ่นอีกเกือบสามหมื่นคนที่ยังไม่ได้สัญชาติ

๒. ผลการสำรวจข้อมูล

การสำรวจและจัดทำข้อมูลเชิงลึกของประชากรที่ตกหล่นและไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร ระนอง ประจวบคีรีขันธ์ และพังงา ครอบคลุมกลุ่มปัญหาต่างๆ ได้แก่ กลุ่มมุสลิมไทยพลัดถิ่น ประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มไทยพลัดถิ่นพังงา กลุ่มถูกจำหน่าย กลุ่มพลัดหลงทางทะเลเบียน กลุ่มตกสำรวจ กลุ่มเด็กนักเรียน และกลุ่มอื่นๆ ที่ยังมีปัญหาสถานะบุคคล แยกเป็นแต่ละกลุ่มปัญหาดังนี้

ประเภท	จำนวน (คน) ทั้งหมด	จำนวน (คน) ที่สำรวจ	ร้อยละ
๑. คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มถูกจำหน่าย	๔,๗๔๙	๑๓๙	๓
๒. คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มพลัดหลงทางทะเลเบียน	๒,๐๕๒	๕๑	๒
๓. คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มตกสำรวจ	๖,๒๑๕	๒๑๕	๓
๔. กลุ่มเด็กนักเรียนและหรือกลุ่มบุตรของคนไทยพลัดถิ่น	๔,๕๔๔	๑๗๑	๔
๕. กลุ่มคนไทยพลัดถิ่นจังหวัดพังงา	๓๒๔	๙๗	๓๐
๖. กลุ่มมุสลิมไทยพลัดถิ่น จ.ประจวบฯ	๖๓๓	๒๐๒	๓๒
๗. กลุ่มที่ขึ้นทะเบียนไทยพลัดถิ่นแล้ว	๗,๔๔๑	๑๖	-
๘. กลุ่มอื่นๆ ที่ยังมีปัญหาสถานะบุคคล	-	๑๖	-
รวม	๒๕,๙๕๘	๙๐๗	

ผลการสำรวจและจัดทำข้อมูลเชิงลึกของประชากรที่ตกหล่นและไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร ระนอง ประจวบคีรีขันธ์ และพังงา จำนวน ๙๐๗ คน นำเสนอข้อมูลของประชากรที่ทำการสำรวจ แยกออกเป็น ๔ จังหวัด และ ๑ กลุ่ม ได้แก่ ๑) จังหวัดระนอง จำนวน ๒๘๗ คน ๒) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน ๓๐๕ คน ๓) จังหวัดพังงา จำนวน ๙๗ คน ๔) จังหวัดชุมพร จำนวน ๑๖ คน และ ๕) กลุ่มมุสลิมไทยพลัดถิ่น จ.ประจวบฯ จำนวน ๒๐๒ คน มีรายละเอียดดังนี้

ประเภท	ระนอง	ประจวบคีรีขันธ์	พังงา	ชุมพร	รวม
๑. คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มถูกจำหน่าย	๑๙	๑๒๐	-	-	๑๓๙
๒. คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มพลัดหลงทางทะเลเปียน	๑๗	๓๔	๔๒	-	๙๓
๓. คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มตกสำรวจ	๑๔๗	๖๓	๔๖	๕	๒๖๑
๔. กลุ่มเด็กนักเรียนและหรือกลุ่มบุตรของคนไทยพลัดถิ่น	๘๘	๗๙	๙	๔	๑๘๐
๕. กลุ่มมุสลิมไทยพลัดถิ่น จ.ประจวบฯ	-	๒๐๒	-	-	๒๐๒
๖. กลุ่มที่ขึ้นทะเบียนไทยพลัดถิ่นแล้ว	๙	-	-	๗	๑๖
๗. กลุ่มอื่นๆ ที่ยังมีปัญหาสถานะบุคคล	๗	๙	-	-	๑๖
รวม	๒๘๗	๕๐๗	๙๗	๑๖	๙๐๗

๒.๑ จังหวัดระนอง

กลุ่มคนไทยพลัดถิ่น จังหวัดระนอง เป็นกลุ่มแรกที่ยื่นขอมาขับเคลื่อนการแก้ปัญหาสัญชาติให้กับตนเอง มีการขับเคลื่อนร่วมกับเครือข่ายองค์กรชาวบ้านจังหวัดระนองมาตั้งแต่ก่อนปี ๒๕๔๕ มีการทำกิจกรรมเพื่อเปิดพื้นที่ทางสังคม สร้างความเข้าใจและแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหา และในการสำรวจของหน่วยงานรัฐ ปี ๒๕๓๖ มีจุดหมายสำคัญคือคนไทยพลัดถิ่น จังหวัดระนอง ปฏิเสธบัตรที่ลงสัญชาติพม่า ยืนยันว่าตนคือคนไทย ไม่ใช่คนพม่า จนทำให้นำไปสู่กระบวนการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาสัญชาติ จนได้ พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๕) ฯ ในปัจจุบัน

๒.๑.๑ สถานการณ์ปัจจุบัน

๑๐ ปี ของการประกาศใช้ พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๕) ฯ มีกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นที่ได้รับการที่พิสูจน์และรับรองฯ ได้สัญชาติไทย ถือบัตรประชาชน ได้รับสิทธิและสวัสดิการต่างๆ จากภาครัฐ เช่น สวัสดิการผู้สูงอายุ ผู้พิการ คนจน คนละครึ่ง ขึ้นทะเบียนเรือ ทะเบียนเกษตรกร สิทธิการรักษา สวัสดิการเด็กแรกเกิด เงินอุดหนุนเด็ก แต่ก็มีกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นในพื้นที่จังหวัดระนอง ที่ยังอยู่ในกระบวนการและไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์ และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นได้อีกจำนวนมาก ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านการใช้สิทธิการรักษาพยาบาล สำหรับกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นที่ตกสำรวจ ไม่สามารถใช้สิทธิการรักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการซื้อบัตรสุขภาพ แต่ละอำเภอ ราคาไม่เท่ากัน กรณีเด็กแรกเกิดถึงก่อน ๗ ปี ราคา ๓๖๐ บาท กรณีอายุมากกว่า ๗ ปี ราคาตั้งแต่ ๒,๗๐๐ – ๒,๙๐๐ บาท พยานหลักฐานที่ต้องใช้แสดงตัวตน แตกต่างกันในแต่ละอำเภอ นอกจากนี้ เวลาแจ้งเกิดให้บุตร ต้องหาคนที่น่าเชื่อถือมารับรองว่าบุคคลดังกล่าวเป็น พ่อ ทางโรงพยาบาลจึงจะลงชื่อพ่อที่ตกสำรวจให้

ด้านการทำงาน กรณีกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นที่ตกสำรวจสามารถใช้ใบรับรองเครือข่ายแสดงตนกับนายจ้าง เพื่อเข้าทำงานได้ กรณีออกไปทำงาน ต้องขอใบรับรองการออกไปทำงาน ให้แจ้งผู้ใหญ่บ้านเซ็นรับรอง และขอหนังสือรับรองจากอำเภอ ที่อำเภอสุขสำราญ มีการเรียกเก็บเงินค่าออกใบรับรองการเดินทางออกนอกพื้นที่ ๕๐๐ บาท มีการต่อรองกันจนเหลือจ่ายให้ ๒๐๐ บาท

๒.๑.๒ ข้อมูลการสำรวจ

จากการสำรวจกลุ่มประชากรเป้าหมายในพื้นที่จังหวัดระนอง ที่ยังอยู่ในกระบวนการและไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น จำนวน ๒๘๗ คน ในอำเภอเมืองระนอง จำนวน ๒๐๕ คน อำเภอกะเปอร์ จำนวน ๑๙ คน อำเภอสุขสำราญ ๖๓ คน สามารถแยกออกเป็นแต่ละประเภทปัญหาในแต่ละอำเภอ ดังนี้

- (๑) คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มถูกจำหน่ายคือกลุ่มผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย ถูกจำหน่ายรายชื่อจากฐานทะเบียน จำนวน ๑๙ คน แบ่งเป็น ยื่นแก้รายการแล้ว โดยมีผลตรวจ DNA กำลังรอยื่นขอสัญชาติ

- จำนวน ๑ คน คืบรายการแล้ว รอยื่นขอสัญชาติ จำนวน ๔ คน รอคิวแก้จำหน่ายมาแล้ว ๒ ปี จำนวน ๖ คน ยื่นอุทธรณ์ที่อำเภอแล้ว จำนวน ๑ คน ที่เหลือยังไม่มีความคืบหน้า จำนวน ๗ คน
- (๒) คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มพลัดหลงทางทะเลเปียน คือกลุ่มผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย แต่ขึ้นทะเบียนผิดกลุ่ม จำนวน ๑๗ คน แบ่งเป็น ยื่นเรื่องที่อำเภอแล้ว จำนวน ๘ คน รอคิวจากอำเภอ จำนวน ๒ คน ที่เหลือยังไม่มีความคืบหน้า จำนวน ๗ คน
- (๓) คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มตกสำรวจ จำนวน ๑๔๗ คน ยังไม่มีความคืบหน้า ส่วนใหญ่ยังไม่เคยได้รับการสำรวจจากเครือข่าย
- (๔) กลุ่มเด็กนักเรียนและหรือกลุ่มบุตรของคนไทยพลัดถิ่น แบ่งเป็น
- ก. กลุ่มนักเรียน จำนวน ๒๖ คน แบ่งเป็น รอตรวจ DNA กับแม่ จำนวน ๑๐ คน รอเพิ่มชื่อตามแม่ จำนวน ๘ คน สอบ ปค.๑๔ แล้ว มีผลตรวจ DNA จำนวน ๑ คน แม่เสียชีวิต จำนวน ๒ คน ที่เหลือยังไม่มีความคืบหน้า จำนวน ๕ คน เป็นกลุ่มสูติบัตร จำนวน ๒๖ คน แบ่งเป็น กลุ่มที่รอเพิ่มชื่อตามพ่อแม่ จำนวน ๕ คน กลุ่มที่รอตรวจ DNA จำนวน ๓ คน
 - ข. กลุ่มที่มีหลักฐานสูติบัตร จำนวน ๒ คน ที่เหลือยังไม่มีความคืบหน้า จำนวน ๑๖ คน
 - ค. กลุ่มเด็กนักเรียน ตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง จำนวน ๑๐ คน เป็นกลุ่มเด็กนักเรียนที่โรงเรียนพาไปขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง ไว้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงของเด็กที่พ่อแม่เป็นพลัดถิ่น
 - ง. กลุ่มเด็กนักเรียนหรือเด็กที่มีสูติบัตร รอตรวจ DNA เพื่อเพิ่มชื่อตามพ่อแม่ จำนวน ๒๔ คน
 - จ. กลุ่มเด็กนักเรียนที่ถูกพาไปขึ้นทะเบียนเป็นบุคคลตามยุทธศาสตร์ (กลุ่มชาติพันธุ์ตกสำรวจ) จำนวน ๒ คน เดิมเป็นกลุ่มเด็กนักเรียน บัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนหมดอายุ เมื่อไปต่อบัตร ได้บัตรระบุเป็นบุคคลตามยุทธศาสตร์ (กลุ่มชาติพันธุ์ตกสำรวจ) พ่อแม่อ้างว่าเป็นคนไทยพลัดถิ่น รอพ่อแม่พิสูจน์
- (๕) กลุ่มที่ขึ้นทะเบียนไทยพลัดถิ่นแล้ว คือ ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย ที่ยังไม่ได้ยื่นหรืออยู่ในกระบวนการยื่นคำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น จำนวน ๙ คน แบ่งเป็น รอเพิ่มชื่อกับพ่อ จำนวน ๓ คน ยื่นเรื่องกับสำนักงานทะเบียนอำเภอแล้ว จำนวน ๑ คน รอยื่นคำขอ จำนวน ๑ คน หาญาติไม่ได้ จำนวน ๒ คน ไม่มีญาติ รอทำประชาคม จำนวน ๑ คน และเป็นกลุ่มชาติพันธุ์มอแกน จำนวน ๑ คน

(๖) กลุ่มอื่นๆ ที่ยังมีปัญหาสถานะบุคคล ได้แก่ กลุ่มตกหล่นทางทะเบียนราษฎร จำนวน ๗ คน สามารถหาญาติพี่น้องมีบัตรประชาชน

ตารางสรุปข้อมูลประชากรเป้าหมายแยกตามประเภทปัญหา จังหวัดระนอง

ประเภท	เมือง	กะเปอร์	สุขสำราญ	รวม
๑. คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มถูกจำหน่าย	๑๖	๐	๓	๑๙
๒. คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มพลัดหลงทางทะเบียน	๑๖	๐	๑	๑๗
๓. คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มตกสำรวจ	๙๗	๑	๔๙	๑๔๗
๔. กลุ่มเด็กนักเรียนและหรือกลุ่มบุตรของคนไทยพลัดถิ่น	๖๓	๑๖	๙	๘๘
๕. กลุ่มที่ขึ้นทะเบียนไทยพลัดถิ่นแล้ว	๖	๒	๑	๙
๖. กลุ่มอื่นๆ ที่ยังมีปัญหาสถานะบุคคล	๗	๐	๐	๗
รวม	๒๐๕	๑๙	๖๓	๒๘๗

จากข้อมูลการสำรวจ จะพบว่า กลุ่มที่ยังมีปัญหาคือกลุ่มใหญ่ คือกลุ่มตกสำรวจ ในพื้นที่อำเภอเมืองระนอง ซึ่งเป็นกลุ่มที่อยู่อาศัยตามเกาะ และพื้นที่ชายฝั่ง ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในการสำรวจได้บางส่วนไม่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารการสำรวจ เพราะการเดินทางไปทำงานต่างพื้นที่ และบางส่วนเดินทางเข้าประเทศไทยมาหลังจากการสำรวจตามยุทธศาสตร์เสร็จสิ้น ทำให้ตกสำรวจ

๒.๒ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

กลุ่มคนไทยพลัดถิ่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้ไปร่วมเวทีขับเคลื่อนการแก้ปัญหาสัญชาติร่วมกับเครือข่ายคนไทยพลัดถิ่นพื้นที่จังหวัดระนอง ตั้งแต่ก่อนปี ๒๕๔๕ จนได้มีการขยับรวมตัวกันเป็นเครือข่ายแก้ปัญหาการคืนสัญชาติคนไทยจังหวัดพังงา ระนอง ชุมพร ประจวบคีรีขันธ์ ในปียังกล่าวจนถึงปัจจุบัน

๒.๒.๑ สถานการณ์ปัจจุบัน

คนไทยพลัดถิ่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาสัญชาติอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้กลุ่มคนไทยพลัดถิ่น ที่มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด ได้รับสัญชาติไทยเรียบร้อยแล้ว ทำให้ในหลายอำเภอสามารถดำเนินการขอคืนสัญชาติได้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น อำเภอเมือง อำเภอทับสะแก แต่ยังมีบางอำเภอ ที่การแก้ปัญหา ยังล่าช้า เกิดจากปัญหาด้านการทุจริตคอร์รัปชัน และปัญหาด้านทัศนคติของเจ้าหน้าที่ การสอบแบบ ปค. ๑๔ ข้อมูลไม่ตรงตามข้อเท็จจริงของบุคคล

ปัญหาจากคนไทยพลัดถิ่นเอง อ่าน-เขียนภาษาไทยได้น้อย ขาดความรู้ความเข้าใจ ในแนวทางการแก้ปัญหา ข้อมูลบุคคลไม่ตรงกับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติไว้ก่อน ปัญหาซับซ้อน เช่น รายการทะเบียน ประวัติบุคคลไม่ตรงตามข้อเท็จจริง ไม่ระบุชื่อบิดา-มารดา ปี พ.ศ. และช่องทางเข้าประเทศไทย ทำให้ต้องมีการ แก้ไขรายการทะเบียนประวัติก่อน การแก้จำหน่ายรายการ หรือ แก้ไขรายการทะเบียนประวัติบุคคลที่ พลัดหลงทางทะเบียน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ ส่งผลต่อการยื่นคำขอสัญชาติตาม พ.ร.บ.สัญชาติ ฯ (ฉบับที่ ๕) ฯ

๒.๒.๒ ข้อมูลการสำรวจ

จากการสำรวจกลุ่มประชากรเป้าหมายในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ยังอยู่ในกระบวนการและไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น จำนวน ๓๐๕ คน ในพื้นที่อำเภอบางสะพานน้อย จำนวน ๑๙ คน อำเภอบางสะพาน จำนวน ๑๗๓ คน อำเภอทับสะแก จำนวน ๓๐ คน อำเภอเมืองประจวบฯ จำนวน ๘๓ คน สามารถแยกออกเป็นประเภทปัญหาในแต่ละอำเภอ ดังนี้

ตารางสรุปข้อมูลประชากรเป้าหมายแยกตามประเภทปัญหา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ลำดับที่	อำเภอ	บางสะพาน น้อย	บางสะพาน	ทับสะแก	เมือง ประจวบฯ	รวม
	ประเภทปัญหา (คน)					
๑	คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มถูกจำหน่าย	๘	๑๐๕	๔	๐	๑๑๗
๒	คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มพลัดหลงทางทะเลเบียน	๗	๖	๓	๑๘	๓๔
๓	คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มพลัดหลงทางทะเลเบียนและถูกจำหน่ายรายชื่อ	๐	๒	๑	๐	๓
๔	คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มตกสำรวจ	๐	๑๒	๑๘	๓๓	๖๓
๕	กลุ่มเด็กนักเรียนและหรือกลุ่มบุตรของคนไทยพลัดถิ่น	๒	๔๓	๒	๓๒	๗๙
๖	กลุ่มอื่นๆ ที่ยังมีปัญหาสถานะบุคคล	๒	๕	๒	๐	๙
	รวมจำนวนคนทุกประเภทปัญหา	๑๙	๑๗๓	๓๐	๘๓	๓๐๕

สรุปสถานการณ์ของประชากรเป้าหมาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน ๓๐๕ คน ประกอบด้วย

- (๑) คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มถูกจำหน่าย คือ กลุ่มผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย ถูกจำหน่ายรายชื่อจากฐานทะเบียน จำนวน ๑๑๗ คน แบ่งเป็น สอบแก้จำหน่ายที่อำเภอแล้ว ๒๗ ราย รอตรวจสอบแก้จำหน่ายที่อำเภอ ๑๕ คน สอบแก้จำหน่ายที่อำเภอแล้ว รอทำประชาคม ๙ คน รออำเภอสอบเพิ่มเติม จำนวน ๑ คน เรื่องถึงกรมการปกครองแล้ว จำนวน ๖ คน กรณีเร่งด่วน ๓๐๑ ราย หมายถึง กรณีที่เครือข่ายฯ เคยมีการเสนอกรมการปกครองเพื่อให้เร่งดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วน เมื่อ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ จำนวน ๔๓ คน สอบแก้จำหน่ายแล้วสอบพิสูจน์สัญชาติแล้ว จำนวน ๑ คน ที่เหลือจำนวน ๑๖ คน ยังไม่มีความคืบหน้า
- (๒) คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มพลัดหลงทางทะเบียน คือ กลุ่มผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย แต่ขึ้นทะเบียนผิดกลุ่ม จำนวน ๓๔ คน แบ่งเป็น นายทะเบียนยังไม่สอบให้เพราะเคยติดคุกมีคดีติดตัว ต้องรอให้ครบ ๕ ปี จึงจะดำเนินการได้ จำนวน ๑ คน นายทะเบียนยังไม่ดำเนินการให้ บอกว่าแม่เป็นกะเหรี่ยง พ่อเป็นพลัดถิ่น พ่อแม่เสียชีวิตหมด จำนวน ๑ คน รอเพิ่มชื่อตามพ่อแม่ จำนวน ๑๑ คน ได้คิวแล้วรอสอบที่อำเภอ ๒ คน ยื่นสอบแก้กลุ่มที่อำเภอแล้ว ๙ คน ที่เหลือจำนวน ๘ คน ยังไม่มีความคืบหน้า และกลุ่ม ๓๘ วรรคสอง จำนวน ๒ คน คือคนไทยพลัดถิ่นที่ถูกนายทะเบียนพาไปขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๓๘ ทวิ วรรคสอง
- (๓) คนไทยพลัดถิ่นกลุ่มพลัดหลงทางทะเบียนและถูกจำหน่ายรายชื่อ จำนวน ๓ คน แบ่งเป็น รอผลตรวจประวัติอาชญากรรม รอตรวจสอบแก้ สอบแก้จำหน่ายรอสอบแก้ผิดกลุ่ม อย่างละ ๑ คน
- (๔) คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มตกสำรวจ จำนวน ๖๓ คน แบ่งเป็น กลุ่มที่ถูกพาไปขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๓๘ ทวิ วรรคสอง จำนวน ๕ คน กลุ่มที่ยังไม่ได้รับการสำรวจจากเครือข่าย ๑๑ คน กลุ่มที่สามารถตรวจ DNA เพิ่มชื่อตามพ่อแม่ จำนวน ๒ คน กลุ่มที่เคยมีเลข ๑๓ หลักตอนอยู่โรงเรียน ๒ คน ที่เหลือเป็นกลุ่มที่ได้รับการสำรวจจากเครือข่าย จำนวน ๔๓ คน
- (๕) กลุ่มเด็กนักเรียนและหรือกลุ่มบุตรของคนไทยพลัดถิ่น แบ่งเป็น
 - ก. กลุ่มเด็กนักเรียน จำนวน ๕๔ คน แบ่งเป็น รอพ่อแม่ที่ถูกจำหน่าย จำนวน ๑๙ คน รอพ่อแม่ที่ขึ้นทะเบียนผิดกลุ่ม จำนวน ๑ คน สอบเพิ่มชื่อกับพ่อแม่ที่อำเภอแล้ว จำนวน ๓ คน สอบแก้กลุ่มแล้ว รอประชาคม จำนวน ๑ คน ที่เหลือจำนวน ๓๐ คน ยังไม่มีความคืบหน้า
 - ข. กลุ่มสูติบัตร จำนวน ๕ คน เป็นกลุ่มที่พ่อแม่ยังไม่ได้บัตร ต้องรอพ่อแม่ดำเนินการแล้วเสร็จ ถึงจะดำเนินการของกลุ่มนี้ได้ มีกรณีที่พ่อแม่ถูกจำหน่าย ๒ คน และกรณีอื่นๆ ๓ คน
 - ค. กลุ่มบุตรรอตรวจ DNA เพื่อเพิ่มชื่อตามพ่อแม่ จำนวน ๒๐ คน

(๖) กลุ่มอื่นๆ ที่ยังมีปัญหาสถานะบุคคล เป็นกลุ่มที่มีคุณสมบัติพัฒนาสถานะ จำนวน ๙ คน แบ่งเป็น กลุ่มมอญ จำนวน ๒ คน กลุ่มกะเหรี่ยง จำนวน ๔ คน คนพม่า จำนวน ๑ คน

จากข้อมูล พบว่ากลุ่มที่ยังเป็นปัญหากลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มคนไทยพลัดถิ่นที่ถูกจำหน่ายรายชื่อ ในอำเภอ บางสะพาน ซึ่งอยู่ในระหว่างการดำเนินการยื่นแก้จำหน่ายเพื่อคืนรายการทางทะเบียน เพียงขั้นตอนแรกใช้ ระยะเวลายาวนานมากกว่า ๑๐ ปี ยังไม่นับรวมขั้นตอนต่อไปหลังได้รับการคืนรายการทางทะเบียนแล้ว คือการยื่น คำขอคืนสัญชาติ ซึ่งต้องไปต่อแถวรอคิวใหม่อีกรอบหนึ่ง

๒.๓ จังหวัดพังงา

หลังเกิดเหตุการณ์สึนามิ เครือข่ายคนไทยพลัดถิ่นได้ผลักดันข้อเสนอให้มีการแก้ไขปัญหาเรื่องสัญชาติ ในเวทีครบรอบหนึ่งปีสึนามิ จนทำให้มีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๙ เปิดให้มีการสำรวจจัดทำ รายการทางทะเบียน ตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล ๑๘ มกราคม ๒๕๕๘ ทำให้ใน พื้นที่จังหวัดพังงามีการจัดทำการสำรวจคนไทยพลัดถิ่น เนื่องด้วยนายอำเภอกระบุรีคนเดิมย้ายไป แต่กระบวนการ สำรวจยังไม่แล้วเสร็จ ยังไม่มีการบันทึกรายการทางทะเบียนในระบบ ซึ่งในกระบวนการสำรวจใหม่หลายรอบ ทาง อำเภอได้เรียกเก็บเอกสารการสำรวจเดิมจากคนไทยพลัดถิ่นคืน และอำเภอได้จัดทำบัตรประจำตัวให้โดยระบุว่าเป็นกลุ่มคนไร้รากเหง้า ซึ่งไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของพี่น้องคนไทยพลัดถิ่น ที่ต้องระบุว่าเป็นกลุ่มคนสัญชาติพม่าเชื้อ สายไทย ส่งผลให้คนไทยพลัดถิ่นกลุ่มนี้ไม่สามารถดำเนินการยื่นเรื่องขอสัญชาติ ตาม พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๕) ๖ เพราะขึ้นทะเบียนผิดกลุ่ม และมีคนไทยพลัดถิ่นที่ไม่ได้รับการสำรวจอีกจำนวนหนึ่ง

๒.๓.๑ สถานการณ์ปัจจุบัน

กรมการปกครอง ได้ชี้แจงว่าในพื้นที่จังหวัดพังงาไม่มีคนไทยพลัดถิ่น มีแต่กลุ่มคนไร้รากเหง้า จึงไม่มีการ ดำเนินการคืนสัญชาติตาม พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๕) ๖ ซึ่งในทางปฏิบัติ เจ้าหน้าที่อำเภอกระบุรีมีการแนะนำให้ คนไทยพลัดถิ่น พัฒนาสถานะตามมาตรา ๒๓ ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงของคนไทยพลัดถิ่น

ทางเครือข่ายฯ ได้ผลักดันให้เกิดการแก้ไขรายการทะเบียนผิดกลุ่ม โดยได้จัดทำกรณีนำร่องคนไทยพลัดถิ่น จำนวน ๑๓ ราย ดำเนินการยื่นเรื่องขอแก้รายการทะเบียนกรณีผิดหลง ทางอำเภอได้ดำเนินการและส่งเรื่องไปยัง กรมการปกครอง แต่ปัจจุบันทางกรมการปกครองยังไม่ตอบกลับการแก้ไขรายการทางทะเบียน จึงไม่สามารถ ดำเนินการในขั้นตอนต่อไปได้ แต่ในจำนวนนี้มีคนไทยพลัดถิ่นที่ได้บัตรประชาชนแล้ว ๓ คน มี ๒ คน ที่ใช้ผลตรวจดีเอ็นเอ เพิ่มชื่อตามพ่อแม่ที่ได้สัญชาติซึ่งอยู่ในจังหวัดระนอง และอีก ๑ คน ได้สัญชาติตามมาตรา ๒๓ ซึ่งกรณีนี้ไม่ สอดคล้องกับข้อเท็จจริงของคนไทยพลัดถิ่น โดยเจ้าตัวให้ข้อมูลว่า “ปลัดบอกว่าไปถ่ายรูปเอาบัตรไปก่อน ฉันก็เอา และไม่กล้าปรึกษาเพื่อน เพราะกลัวเพื่อนว่าได้บัตรอยู่คนเดียว แต่สุดท้าย บัตรที่ได้กลับไม่ใช่บัตรคนไทยดั้งเดิม เป็นบัตรของลูกคนต่างด้าว ฉันอ่านหนังสือไม่ออก ก็ไม่รู้ว่าคือบัตรอะไร ได้บัตรแล้วก็ดีใจ”

การดำเนินการยื่นเรื่องแก้รายการทะเบียนที่ขึ้นผิดหลงกับอำเภอ บางคนก็มีการให้หาพยานบุคคลมา รับรอง แต่เมื่อนำมาครบแล้ว ก็ยังไม่สามารถใช้ได้ หรือบางคนเมื่อไปติดตามความคืบหน้าก็ไม่ได้รับคำตอบว่า

เรื่องดำเนินการถึงขั้นไหนแล้ว และปลัดอำเภอกระบือให้เหตุผลว่า ไม่มีเจ้าหน้าที่มาทำ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่เคยทำ ได้ลาออกไปแล้ว

ด้านการใช้สิทธิการรักษาพยาบาล เดิมคนไทยพลัดถิ่นใช้สิทธิของผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน (บัตรหมายเลข ๐) ซึ่งไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ตอนนี้มีการใช้สิทธิบัตรทอง ๓๐ บาท ต้องมีการจ่าย ๓๐ บาท ซึ่งทางคนไทยพลัดถิ่นไม่เข้าใจในสิทธิการรักษาพยาบาลว่าทำไมจากไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเปลี่ยนเป็นต้องจ่าย ๓๐ บาท สิทธิในการรักษาพยาบาลต่างจากเดิมอย่างไร

๒.๓.๒ ข้อมูลการสำรวจ

ข้อมูลการสำรวจคนไทยพลัดถิ่นในพื้นที่อำเภอกระบือ จังหวัดพังงา จำนวน ๘๗ คน ประกอบด้วย

- (๑) คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มพลัดหลงทางทะเบียน ถูกขึ้นทะเบียนผิดกลุ่ม ระบุว่าในกลุ่มไร้รากเหง้า จำนวน ๔๒ คน แบ่งเป็น ได้บัตรตามมาตรา ๒๓ จำนวน ๑ คน เคยไปดำเนินการยื่นเรื่องขอแก้กลุ่มที่อำเภอแล้ว จำนวน ๙ คน เคยไปติดต่ออำเภอแล้วแต่ยังไม่ได้ยื่นเรื่อง จำนวน ๓ คน คนที่มีพ่อที่มีบัตรอยู่ในจังหวัดระนอง จำนวน ๑ คน ที่เหลือยังไม่มีควมคืบหน้า จำนวน ๒๕ คน
- (๒) คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มตกสำรวจ จำนวน ๔๖ คน แบ่งเป็น เคยได้รับการสำรวจจากเครือข่ายฯ จำนวน ๒๔ คน ยังไม่เคยได้รับการสำรวจจากเครือข่ายฯ จำนวน ๒๒ คน
- (๓) กลุ่มเด็กนักเรียนและหรือกลุ่มบุตรของคนไทยพลัดถิ่น จำนวน ๙ คน โดยเป็นเด็กที่มีสูติบัตร จำนวน ๔ คน

ตารางสรุปข้อมูลประชากรเป้าหมายแยกตามประเภทปัญหา อำเภอกระบือ จังหวัดพังงา

ประเภท	จำนวน (คน) ที่สำรวจ
๑. คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มพลัดหลงทางทะเบียน	๔๒
๒. คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มตกสำรวจ	๔๖
๓. กลุ่มเด็กนักเรียนและหรือกลุ่มบุตร ของคนไทยพลัดถิ่น	๙
รวม	๙๗

การขับเคลื่อนการแก้ปัญหาสัญชาติในพื้นที่จังหวัดพังงา หลังเกิดเหตุการณ์สึนามิ มีการขับเคลื่อนร่วมกับเครือข่ายคนไทยพลัดถิ่นจังหวัดระนอง ซึ่งสมาชิกในรุ่นแรก ได้บัตรประชาชนแล้ว ขาดการเชื่อมร้อยกับเครือข่ายฯ ทำให้คนไทยพลัดถิ่นที่ยังมีปัญหาสัญชาติในปัจจุบัน ขาดความรู้ความเข้าใจกฎหมาย พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๕) ฯ

ตั้งแต่รายละเอียดขั้นตอนการยื่นคำขอ เอกสารประกอบการยื่นคำขอ แนวปฏิบัติและคำสั่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ไม่สามารถที่จะสื่อสารกับเจ้าหน้าที่นายทะเบียนอำเภอเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการแก้ไขปัญหาสัญชาติได้ นอกจากนี้ส่วนใหญ่ไม่รู้หนังสือ อ่านหนังสือไม่ออก

๒.๔ จังหวัดชุมพร

๒.๔.๑ สถานการณ์ปัจจุบัน

สถานการณ์การแก้ปัญหาสัญชาติคนไทยพลัดถิ่นกรณีคนไทยพลัดถิ่น ที่จังหวัดชุมพร การบันทึกรายการทะเบียนประวัติบุคคล ไม่ตรงตามข้อเท็จจริง ต้องแก้ไขรายการทะเบียนประวัติก่อน เช่น ชื่อบิดา - มารดา ไม่ตรงตามข้อเท็จจริง ปี พ.ศ. การเข้ามาประเทศไทย ก่อนการยื่นคำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ตาม พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๕) ฯ

กรณีการเพิ่มชื่อบุตร ตามบิดา หรือ มารดา ที่ได้รับสัญชาติไทยแล้ว ต้องมีสารทางพันธุกรรมประกอบการยื่นคำขอฯ ซึ่งก่อให้เกิดภาระค่าใช้จ่าย แก่คนไทยพลัดถิ่น ครอบครัวไม่มีงบประมาณ ส่งผลต่อการได้รับสัญชาติไทยของบุตร

๒.๔.๒ ข้อมูลการสำรวจ

จากการสำรวจข้อมูลประชากรเป้าหมายในพื้นที่จังหวัดชุมพร จำนวน ๑๗ คน แบ่งเป็น อำเภอท่าแซะ จำนวน ๘ คน อำเภอเมืองชุมพร จำนวน ๗ คน อำเภอปะทิว จำนวน ๒ คน แบ่งเป็นประเภทปัญหา ดังนี้

- (๑) คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มตกสำรวจ จำนวน ๖ คน ยังไม่มีความคืบหน้า
- (๒) กลุ่มเด็กนักเรียนและหรือกลุ่มบุตรของคนไทยพลัดถิ่น จำนวน ๔ คน เป็นกลุ่มเด็กนักเรียน จำนวน ๓ คน เป็นกลุ่มเด็กที่มีสูติบัตร จำนวน ๑ คน
- (๓) กลุ่มที่ขึ้นทะเบียนคนไทยพลัดถิ่นแล้ว เป็นกลุ่มผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย ที่อยู่ในกระบวนการยื่นคำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น จำนวน ๗ คน มีความคืบหน้า เอกสารอยู่สำนักทะเบียนอำเภอแล้ว ๑ คน

ตารางสรุปข้อมูลประชากรเป้าหมายแยกตามประเภทปัญหา จังหวัดชุมพร

ลำดับที่	อำเภอ	ท่าแซะ	เมือง	ปะทิว	รวม
	ประเภทปัญหา (คน)				
๑	คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มตกสำรวจ	๓	๓	๐	๖
๒	กลุ่มเด็กนักเรียนและหรือกลุ่มบุตรของคนไทยพลัดถิ่น	๑	๓	๐	๔
๓	กลุ่มที่ขึ้นทะเบียนคนไทยพลัดถิ่นแล้ว	๔	๑	๒	๗
	รวมจำนวนคนทุกประเภทปัญหา	๘	๗	๒	๑๗

๒.๕ กลุ่มมุสลิมไทยพลัดถิ่น จ.ประจวบฯ

ที่ผ่านมามีการใช้คำเรียกประชากรเป้าหมายกลุ่มนี้ว่า กลุ่มมุสลิมไทยพลัดถิ่น หรือบางครั้งเรียกว่า กลุ่มมุสลิมมะริด เป็นคำเรียกที่ใช้เรียกเพื่อให้สะดวกต่อการทำความเข้าใจเท่านั้น แต่คนกลุ่มนี้บางส่วนเท่านั้นที่มาจาก มะริด โดยที่ผ่านมา ในการขึ้นทะเบียนเพื่อขอคืนสัญชาติไทยตาม พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๕) ฯ พื้นที่กลุ่มนี้ซึ่งนับถือศาสนาอิสลามและเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายคนไทยพลัดถิ่นที่อาศัยอยู่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นกลุ่ม หนึ่งในที่มาขอขึ้นทะเบียน แต่ไม่สามารถหาญาติที่มีสัญชาติไทยมายื่นคำขอพิสูจน์ได้ ในงานสำรวจข้อมูลชุดนี้ จึงขอเรียกกลุ่มดังกล่าวว่า “กลุ่มมุสลิมจากพม่า” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงของคนกลุ่มนี้

ซึ่งเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่มาของกลุ่มมุสลิมจากพม่าจึงขอเสนอข้อมูลในส่วนความเป็นมาของคนกลุ่มนี้ การอพยพเข้ามาอยู่ประเทศไทย สถานการณ์หลังเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ตลอดจนการเข้าร่วมขับเคลื่อนการแก้ปัญหาพร้อมกับเครือข่ายคนไทยพลัดถิ่นฯ

๒.๕.๑ ความเป็นมา

จากการรวบรวมข้อมูล พบว่า เดิมคนเหล่านี้บางส่วนอยู่ในเขตอำเภอโฆะระอ จังหวัดมอลละมัย หรือเมะลาลัง เมืองหลวงของรัฐมอญในปัจจุบัน เป็นกลุ่มที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ เช่น มอญ กะเหรี่ยง มลายู ไทยใหญ่ พม่า อินเดีย ฯลฯ มีการแต่งงานข้ามเผ่าพันธุ์ จนยากที่จะระบุได้ชัดเจน โดยฝั่งตระกูลที่ชาวบ้านร่วมกัน ทำจะเห็นว่า หลายตระกูลมีการแต่งงานข้ามเผ่าพันธุ์กัน เช่น ตระกูลจันทร์หอม แต่งงานกับตระกูลยาเซม / ตระกูลดูลากับแสงสะกุล เป็นต้น

ตระกูลหลักๆ ได้แก่ ยาเซ็ม ฮูเซ็น ดุลลาราบิ กุลสลาม จันทร์หอม เจริญสุข ยาชิน จิตรมัน ครอบแก้ว ปาทาน โต๊ะมาลี ดามัน โบงาม บามา โมฮัมหมัด ประธาน อับดุลลา ศรีทอง และบินัง คนในตระกูลเหล่านี้ส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม มีอยู่บ้างเพียงไม่กี่คนที่นับถือศาสนาพุทธและไทยใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ หลายคนได้เล่าประวัติให้ฟังว่า บ้านของตนในพม่าจะตั้งอยู่ใกล้กับมัสยิด ซึ่งมีอายุหลายร้อยปี โดยการตั้งถิ่นฐานจะมีการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มๆ เช่น ที่ตำบลหมอกพุ่ม ตะนาวศรี คนมุสลิม จะตั้งบ้านเรือนเป็นกลุ่มใกล้ๆ กับมัสยิด

ชนกลุ่มนี้มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ บ้างก็มีเชื้อชาติมลายู แต่ภายหลังมีการแต่งงานข้ามเชื้อชาติมากขึ้น เช่นแต่งงานกับมอญ กะเหรี่ยง อินเดีย ไทยใหญ่ ฯลฯ ภาษาที่ใช้คือภาษาคัลยาญ กับภาษาบังกะลี ชาวบ้านเล่าว่า

มีแต่ภาษาพูด ไม่มีตัวอักษรให้เรียนรู้สืบทอด คนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มใหญ่ที่เดินทางเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ในปัจจุบัน ซึ่งนับถือศาสนาอิสลามนิกาย “ซุนนี” ที่มีวัตรปฏิบัติความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรมทาง ศาสนาอย่างเคร่งครัด เช่น ละหมาดวันละ ๕ ครั้ง ถือศีลอด และพิธีฮัจญ์ เป็นต้น ส่วนการศึกษาเป็นระบบการศึกษา ผ่านศาสนา เรียนคัมภีร์อัลกุลาอัน (ฮาฟิด) ซึ่งเป็นการเรียนแบบท่องจำ

๒.๕.๒ การอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย

การเดินทางเข้าประเทศไทยของคนกลุ่มนี้เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๗ ครั้งเกิดสงครามพม่ากับกะเหรี่ยง กลุ่มแรกๆ ที่เข้ามาเมื่อประมาณ ๔๐ ปีก่อน ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๒๐ – ๒๕๓๐ หลังจากนั้นก็มีการเดินทางเข้ามาอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องจากหนีภัยสงครามการปราบปรามชนกลุ่มน้อยในประเทศพม่า หลังการถูกเกณฑ์ไปแบก หามอาวุธ เสี่ยง การหนีเข้าไทย จะไม่มากนักเป็นกลุ่มใหญ่ แต่จะมากันกลุ่มเล็กๆ เพราะต้องหลบหนีทางการ หรือไม่บางคนก็มาคนเดียว โดยส่วนใหญ่จะมาจากทางด่านสิงขร บ้างก็มาทางด่านเจดีย์สามองค์ ด่านแม่สอด และ ส่วนใหญ่อีกเช่นกันที่ไม่ได้มาโดยตรงที่ด่าน แต่จะนั่งเรือเดินเท้า เดินป่า นั่งรถ ไปยังเมืองอื่นก่อน โดยใช้เวลา เดินทางนับสัปดาห์

คนเหล่านี้จำนวนมาก บรรพบุรุษมาจากเมืองมอละมัย หรือ เมาะลำเลิง รัฐมอญ แต่ภายหลังบางส่วนได้ ย้ายมาอยู่เมืองมะริด หรือใช้มะริดเป็นทางผ่านเข้าไทย จึงเห็นได้ว่ามีอยู่จำนวนไม่น้อยที่เข้าไทยทางด่านอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็น ด่านแม่สอด ด่านเจดีย์สามองค์ ยกเว้นพวกที่มาจากหมอกทุ่ม จังหวัดมะริด ที่เรียกว่า “ปกชู” มีความ ชัดเจนว่า อยู่บนดินแดนที่เสียไปแต่มีจำนวนน้อย

๒.๕.๓ สถานการณ์หลังเข้ามาอยู่ในประเทศไทย

การเข้ามาอยู่ในเมืองไทย โดยวิธีการหลบหนีเข้าเมือง แต่ละคนก็มีเส้นทางไม่เหมือนกัน บางส่วน ก็เดินทางตรงมาอยู่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แต่มีอยู่จำนวนไม่น้อยที่ผ่านมายังจังหวัดอื่นก่อน เช่น ระนอง ราชบุรี กาญจนบุรี แม่สอด ฯลฯ โดยอาศัยความรู้จักทางานให้ทำ ส่วนใหญ่จะเป็นการลงทุนขายโรตี่ รับจ้าง ฯลฯ โดยอาศัยอยู่ บริเวณที่มีมัสยิด หลายคนมีการย้ายถิ่นที่อยู่หลายแห่ง จากนั้นเมื่อทราบว่า ที่ประจวบคีรีขันธ์มีคนมาอยู่มาก โดยการ แนะนำของญาติที่อยู่มาก่อน จึงทำให้มีชนกลุ่มนี้อาศัยอยู่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตั้งแต่ อำเภอสามร้อยยอด อำเภอกุยบุรี อำเภอเมือง อำเภอทับสะแก อำเภอบางสะพาน อำเภอบางสะพานน้อย รวมประมาณ ๖๐๐ คนเศษ

การเข้ามาอยู่ประเทศไทยในช่วงแรก บางส่วนก็เข้ามาหางานทำ เช่น ก่อสร้าง ขายโรตี่ โดยไม่มีนายจ้าง ซึ่งถือว่าการอยู่เมืองไทยช่วงนั้นมีความสะดวกสบาย แต่ภายหลังปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ทางกรมเริ่มมีการตรวจสอบ ที่เข้มงวด ทำให้คนเหล่านี้ถูกรีดไถ ถูกจับกุม และต้องไปขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวเพื่อความอยู่รอด

๒.๕.๔ การเข้าร่วมขับเคลื่อนการแก้ปัญหาพร้อมกับเครือข่ายคนไทยพลัดถิ่นฯ

สำหรับกลุ่มพี่น้องมุสลิมนั้น ได้เข้าร่วมผลักดันการแก้ปัญหาให้กับเครือข่าย บางคนก็เข้ามาอยู่ประเทศไทย พร้อมๆ กับแกนนำคนไทยพลัดถิ่นรุ่นแรกๆ บางคนก็ถูกชักชวนให้เข้าร่วมกับเครือข่าย มีการเข้าร่วมกันดำเนินงาน พัฒนาทั้งกิจกรรมในพื้นที่และการขับเคลื่อนเชิงนโยบายมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๘ เช่น การปลูกป่า ช่วยเหลือ ผู้ประสบภัย อนุรักษ์กฎหมาย และกิจกรรมสาธารณะประโยชน์อื่นๆ รวมทั้งมีการออมทรัพย์ร่วมกัน เพื่อ หาร้อยเครือข่ายให้มีความเข้มแข็ง สามารถลำดับสถานการณ์ดังนี้

ปี ๒๕๔๘ ทางมูลนิธิชุมชนไท เจอกับกลุ่มมุสลิมหลังเกิดเหตุการณ์สึนามิ จึงได้จัดประชุมที่วัดห้วยลึก ทำให้ได้ข้อมูลว่าเป็นกลุ่มที่อพยพมาจากพม่า จึงได้จัดกระบวนการกลุ่ม เข้าร่วมเครือข่าย

ปี ๒๕๔๙ จัดให้มีการสำรวจข้อมูล โดยใช้ฐานการทำงานที่โป่งแดง หมู่ที่ ๓ ตำบลนาหูกวาง อำเภอบ้านดง พบว่ามีการขึ้นทะเบียนเป็นแรงงานต่างด้าว เพราะเคยโดนจับแล้วมีคนแนะนำให้ไปลงทะเบียนเป็นแรงงานต่างด้าว

ปี ๒๕๕๒ เสนอให้ถอนจากแรงงานต่างด้าว และได้รับการสำรวจตามยุทธศาสตร์ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๘ ทำให้ได้บัตรเลข ๐-๘๘ ขึ้นทะเบียนเป็นกลุ่มต่างๆ ได้แก่ (๑) กลุ่มผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย (๒) กลุ่มผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า (๓) กลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า (๔) กลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า (อยู่กับนายจ้าง) (๕) ชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ซึ่งกลุ่มที่ ๕ ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ การขึ้นทะเบียนดังกล่าว ส่งผลให้เกิดสถานการณ์ปัจจุบัน คือ มีทั้งที่ถูกจำหน่ายรายชื่อออกจากรายทะเบียนราษฎร ขึ้นทะเบียนผิดหลง และกลุ่มที่ได้รับการสำรวจแล้วรอบันทึกรายการทางทะเบียน

๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๔ มีมติอนุกรรมการศึกษาและแก้ไขปัญหา พีมูฟ ทำให้มีการเสนอแนวทางการพัฒนาสถานะให้กับกลุ่มมุสลิมจากพม่ากลุ่มนี้ โดยกำหนดให้กลุ่มมุสลิมจากพม่าเป็นชนกลุ่มน้อยตามยุทธศาสตร์ ๒ กลุ่ม คือ ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า เพื่อพัฒนาสถานะ การอยู่ประเทศไทยเป็นการถาวร ตามพรบ.สัญชาติ ๒๕๐๘ ต่อไป

สรุปข้อมูลประชากรเป้าหมายแยกตามประเภทปัญหา กลุ่มมุสลิมจากพม่า								
ลำดับ ที่	อำเภอ	บางสะพาน น้อย	บาง สะพาน	ทับ สะแก	เมือง ประจวบ	สามร้อย ยอด	กุยบุรี	รวม
	ประเภทปัญหา (คน)							
๑	กลุ่มมุสลิมจากพม่า ที่ขึ้นทะเบียนผิดกลุ่มเป็นผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทยและ ถูกจำหน่ายรายชื่อ		๔					๔
๒	กลุ่มมุสลิมจากพม่า ที่มีคุณสมบัติพัฒนาสถานะ	๒	๙	๓๒	๖	๘	๗	๖๔
๓	กลุ่มมุสลิมจากพม่า ที่รอบันทึกรายการทางทะเบียน			๒๒				๒๒
๔	กลุ่มมุสลิมจากพม่า ที่ตกสำรวจ	๗	๕	๑๒				๒๔
๕	กลุ่มมุสลิมจากพม่า ที่ถูกขึ้นทะเบียนกลุ่ม ๓๘ ทวิ วรรคสอง			๕				๕
๖	กลุ่มบุตรของมุสลิมจากพม่า ที่มีคุณสมบัติ ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง , มาตรา ๒๓	๔	๙	๔๙	๖	๘	๗	๗๐
	รวมจำนวนคนทุกประเภทปัญหา	๑๓	๒๗	๑๒๐	๑๒	๑๖	๑๔	๒๐๒

รายละเอียดประชากรมุสลิมที่ทำการสำรวจ จำนวน ๒๐๒ คน แยกตามสถานะดังนี้

- (๑) กลุ่มมุสลิมจากพม่า ที่ขึ้นทะเบียนผิดกลุ่มเป็นผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย แล้วถูกจำหน่ายรายชื่อ อำเภอบางสะพาน จำนวน ๔ คน
- (๒) กลุ่มมุสลิมจากพม่า ที่มีคุณสมบัติสามารถพัฒนาสถานะ จำนวน ๖๔ คน แบ่งเป็น อำเภอบางสะพานน้อย ๒ คน อำเภอบางสะพาน ๙ คน อำเภอทับสะแก ๓๒ คน อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ ๖ คน อำเภอสามร้อยยอด ๘ คน และอำเภอกุยบุรี ๗ คน (ถูกระบุว่าเป็นชนกลุ่มน้อยอื่นๆ)
- (๓) กลุ่มมุสลิมจากพม่า ที่รอบันทึกรายการทางทะเบียน อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน ๒๒ คน มีการดำเนินการกับทางอำเภอทับสะแกแล้ว จำนวน ๑๕ คน แต่ปลัดทะเบียนให้ไปดำเนินการตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง ซึ่งจะส่งผลให้เด็กไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง จึงยังไม่มีผลการดำเนินการต่อ
- (๔) กลุ่มมุสลิมจากพม่า ที่ตักสำรวจ จำนวน ๒๔ คน แบ่งเป็น อำเภอบางสะพานน้อย ๗ คน อำเภอบางสะพาน ๕ คน อำเภอทับสะแก ๑๒ คน ซึ่งยังไม่เคยมีการสำรวจกับเครือข่าย จำนวน ๑๕ คน ทำให้ไม่มีหลักฐานในการยืนยันตัวตน
- (๕) กลุ่มมุสลิมจากพม่า ที่ถูกขึ้นทะเบียน ตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง อำเภอทับสะแก จำนวน ๕ คน
- (๖) กลุ่มบุตรของมุสลิมจากพม่า ที่มีคุณสมบัติ ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง และ มาตรา ๒๓ จำนวน ๘๓ คน แบ่งเป็นอยู่ในอำเภอบางสะพานน้อย ๔ คน อำเภอบางสะพาน ๙ คน อำเภอทับสะแก ๔๙ คน อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ ๖ คน อำเภอสามร้อยยอด ๘ คน และอำเภอกุยบุรี ๗ คน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยของการแก้ปัญหา คือ ยื่นเรื่องกับอำเภอรอปลัดสอบหลังสอบของคนไทยพลัดถิ่นเสร็จแล้ว จำนวน ๑๒ คน ยังไม่ได้ยื่นเรื่องกับอำเภอ จำนวน ๙ คน เรื่องอยู่ที่กรมการปกครอง จำนวน ๒ คน เรื่องอยู่ที่จังหวัด จำนวน ๔ คน อายุยังไม่ครบ ๗ ปี จำนวน ๙ คน ต้องสอบลายนิ้วมือ จำนวน ๑ คน สอบ ปค.๑๔ แล้ว ๑ คน ได้บัตรตาม มาตรา ๒๓ จำนวน ๑ คน รอปลัดทำ ทร.๒๐/๑ จำนวน ๓ คน รอพ่อแม่บันทึกเลข ๑๓ หลัก จำนวน ๑๑ คน พ่อแม่ถูกจำหน่ายรายชื่อ จำนวน ๒ คน เป็นบุตรของคนต่างด้าว จำนวน ๓ คน

จากข้อมูลการสำรวจกลุ่มมุสลิมจากพม่า จำนวน ๒๐๒ คน ในจำนวนนี้ เป็นเด็ก มากถึง ๙๘ คน ซึ่งคนเหล่านี้อาศัยอยู่ในประเทศไทยมากกว่า ๓๐ ปี และบางคนได้รับการสำรวจขึ้นทะเบียนแล้ว ได้เกิดลูกหลานจำนวนมาก ตลอดหลายปีที่ผ่านมาตั้งหลักแหล่งในเมืองไทย พบว่าการอยู่อาศัยในลักษณะ “ผู้มีที่อยู่ประจำ” มีอยู่ ๓ ลักษณะ คือ การเช่าบ้าน การสร้างบ้านบนที่ดินของผู้อื่น เช่น ที่ดินของนายจ้าง ฯลฯ โดยใช้เลขที่บ้านของนายจ้างหรือของเจ้าของที่ดินเป็นที่อยู่ประจำและการสร้างบ้านบนที่ดินของตนเอง โดยการซื้อที่ดินสร้างบ้านแต่ผู้ซื้อเป็นชื่อของคนไทยที่สนิทและไว้วางใจได้ เนื่องจากไม่สามารถซื้อที่ดินได้ด้วยตนเอง ซึ่งควรดำเนินการพัฒนาสถานะโดยเร่งด่วน เพราะคนกลุ่มนี้มีวิถีชีวิตกลมกลืนกับความเป็นไทยแล้ว

บทที่ ๓ สภาพปัญหา และข้อเสนอแนะ ในการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลของกลุ่มประชากรเป้าหมาย

จากข้อมูลการสำรวจและจัดทำข้อมูลเชิงลึกของประชากรที่ตกหล่นและไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร ระนอง ประจวบคีรีขันธ์ และพังงา จำนวน ๙๐๗ คน แบ่งเป็น จังหวัดระนอง จำนวน ๒๘๗ คน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน ๓๐๕ คน จังหวัดพังงา จำนวน ๙๗ คน จังหวัดชุมพร จำนวน ๑๖ คน กลุ่มมุสลิมจากพม่า จำนวน ๒๐๒ คน สามารถจัดกลุ่มปัญหาตามข้อเท็จจริงของประชากรเป้าหมาย ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ คนไทยพลัดถิ่น ที่มีสิทธิยื่นคำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น จำนวน ๒๔๘ คน แบ่งเป็น คนไทยพลัดถิ่นที่ขึ้นทะเบียนไทยพลัดถิ่นแล้วรอหรืออยู่ในกระบวนการยื่นคำขอฯ จำนวน ๑๖ คน คนไทยพลัดถิ่นกลุ่มพลัดหลงทางทะเบียน ที่ถูกขึ้นทะเบียนผิดกลุ่ม จำนวน ๙๓ คน คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มถูกจำหน่ายที่ถูกจำหน่ายรายชื่อออกจากฐานทะเบียนราษฎร จำนวน ๑๓๖ คน คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มพลัดหลงทางทะเบียน และถูกจำหน่ายรายชื่อ จำนวน ๓ คน

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มเด็กนักเรียนและหรือกลุ่มบุตรของคนไทยพลัดถิ่น จำนวน ๑๘๐ คน แบ่งเป็น กลุ่มบุตรที่ถูกระบุเป็นเด็กนักเรียน จำนวน ๘๘ คน กลุ่มบุตรที่มีสูติบัตร จำนวน ๔๘ คน กลุ่มบุตรที่ต้องมีการตรวจ DNA เพื่อเพิ่มชื่อตามพ่อหรือแม่ จำนวน ๔๔ คน

กลุ่มที่ ๓ คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มตกสำรวจ จำนวน ๒๖๑ คน ซึ่งในจำนวนนี้เป็นเด็ก จำนวน ๕๕ คน

กลุ่มที่ ๔ มุสลิมจากพม่า จำนวน ๒๐๒ คน แบ่งเป็น กลุ่มที่รอพัฒนาสถานะ จำนวน ๖๙ คน กลุ่มที่รอบันทึกการทางทะเบียน จำนวน ๒๒ คน กลุ่มที่ขึ้นทะเบียนผิดกลุ่มเป็นคนเชื้อสายไทย จำนวน ๑๓ คน กลุ่มที่ขึ้นทะเบียนผิดกลุ่มเป็นคนเชื้อสายไทยและหรือถูกจำหน่ายรายชื่อ จำนวน ๑๗ คน กลุ่มบุตรมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง และมาตรา ๒๓ จำนวน ๗๐ คน กลุ่มตกสำรวจ จำนวน ๒๔ คน

กลุ่มที่ ๕ คนไทยที่ตกหล่นทางทะเบียนราษฎร จำนวน ๗ คน

กลุ่มที่ ๖ กลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ จำนวน ๙ คน

จากข้อมูลการสำรวจและข้อมูลที่ได้จากเวทีประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับกลุ่มประชากรเป้าหมาย สามารถประมวลสถานการณ์ปัญหาและข้อเสนอแนะของแต่ละกลุ่ม ดังนี้

ตารางสถานการณ์ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ประชากรเป้าหมาย	จำนวน (คน)	สถานการณ์ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
กลุ่มที่ ๑ คนไทยพลัดถิ่น ที่มีสิทธิยื่นคำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น	๒๔๘		
๑.๑ คนไทยพลัดถิ่นที่ขึ้นทะเบียนไทยพลัดถิ่นแล้ว ที่รอหรืออยู่ในกระบวนการยื่นคำขอฯ	๑๖	<u>พื้นที่ระนอง</u> - ปัญหาของคนไทยพลัดถิ่น ด้านการหาพยาน เช่น มีญาติแต่หาญาติไม่ได้ หรือไม่มีญาติ สุดท้ายต้องใช้การทำประชาคม ซึ่งต้องใช้เวลานานมากขึ้น - ปัญหาของหน่วยงาน ด้านกระบวนการในการจัดคิว เมื่อคนไทยพลัดถิ่นไปติดต่อแล้วไม่ได้คิว และแม้ได้คิวแล้วแต่เวลาในการรอคิวนาน เพราะในการดำเนินการ ขาดการทำความเข้าใจกับคนไทยพลัดถิ่นว่าต้องเตรียมความพร้อมอย่างไร ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ เมื่อคิวที่กำลังดำเนินการติดปัญหา ไม่มีความพร้อมในการดำเนินการ ก็ทำให้ยื่นระยะเวลาของคิวถัดไปให้ยาวนานขึ้น ขาดการแยกแยะกลุ่มเร่งด่วน เช่น ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ที่นายทะเบียนต้องไปทำเอง แต่ให้มาทำที่อำเภอ บางคนรอคิวจนเสียชีวิต	<u>พื้นที่ระนอง</u> การสร้างการมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการยื่นคำขอฯ เช่น ในการจัดคิว มีการตรวจสอบคุณสมบัติตามกฎหมายของผู้ยื่นฯ ทั้งตัวบุคคล ญาติและพยาน ก่อนที่จะมีการจัดคิว เพื่อลดภาระงานของหน่วยงานและลดระยะเวลาในการดำเนินการ และให้สำนักทะเบียนอำเภอ พร้อมเปิดเผยคิวเพื่อให้ผู้ยื่นคำขอฯ สามารถตรวจสอบได้

ประชากรเป้าหมาย	จำนวน (คน)	สถานการณ์ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
๑.๒ คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มพลัดหลงทาง ทะเบียนที่ถูกขึ้น ทะเบียน ผิดกลุ่ม	๔๓	- กรณีพื้นที่อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา ถูกขึ้นทะเบียนเป็นกลุ่มคนไร้รากเหง้า ทางสำนักทะเบียนอำเภอเคยทำกรณีศึกษาไป ๑๓ ราย แต่ยังไม่มีการคืนรายการจากกรมการปกครอง เมื่อคนไทยพลัดถิ่นไปดำเนินการที่อำเภอจึงถูกปฏิเสธ ให้รอก่อน จนบางคนรอจนพยานเสียชีวิตแล้ว และมี ๑ คน ที่ได้บัตรตามมาตรา ๒๓ คือ เป็นบุตรของคนต่างด้าว ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงของคนไทยพลัดถิ่น - ปัญหาด้านระยะเวลา การยื่นคำร้องขอเปลี่ยนกลุ่มแล้วเสร็จก่อนถึงจะยื่นคำขอฯ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลานาน เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีน้อย มีการโยกย้ายบ่อย ความรู้ความเข้าใจ ความรับผิดชอบ ทศนคติของเจ้าหน้าที่ มีการคอร์รัปชัน - ปัญหาการขึ้นทะเบียน การระบุกลุ่มชนกลุ่มน้อยของสภาความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งคนไทยพลัดถิ่นไม่เข้าใจชื่อเรียกในแต่ละกลุ่ม ทำให้เลือกไม่ถูก หรือบางกรณี กำนันผู้ใหญ่บ้าน หรือเจ้าหน้าที่ ที่เป็นคนสำรวจ เป็นคนเลือก กลุ่มให้ทำไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของบางกรณี	- ให้กระบวนการในการยื่นคำขอฯ ทำพร้อมกับกระบวนการแก้กลุ่ม เพราะในการจัดเตรียมเอกสาร พยาน สามารถใช้ร่วมกัน และเพิ่มประเด็นในการสอบ ให้ครบถ้วนเพิ่มเติม เพื่อลดภาระงานของหน่วยงานและลดระยะเวลาในการดำเนินการ - กรณีพื้นที่จังหวัดพังงา เสนอให้มีการผลักดันระดับจังหวัดผ่านกลไกพังงาแห่งความสุข เสนอให้มีเวทีปรึกษาหารือร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ดำเนินการส่งเรื่องไปยังกรมการปกครองว่ามีคนไทยพลัดถิ่นอยู่ในพื้นที่ - เสนอให้กรมการปกครองปลดล็อกระบบเพื่อให้อำเภอคุระบุรีสามารถดำเนินการแก้กลุ่ม และดำเนินการรับเรื่องการยื่นคำขอสัญชาติต่อไป

ประชากรเป้าหมาย	จำนวน (คน)	สถานการณ์ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
๑.๓ คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มถูกจำหน่ายรายชื่อ	๑๓๖	- เป็นการจำหน่ายผิดขั้นตอนของเจ้าหน้าที่ ตามขั้นตอนแนวทางปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ต้องเรียกให้คนไทยพลัดถิ่น ไปรายงานตัวผ่านการแจ้งไปยังกำนันผู้ใหญ่บ้าน (ในช่วงปี ๒๕๕๐- ๒๕๕๔) เมื่อไม่ไปรายงานตัว ต้องมีการระงับการเคลื่อนไหวทางทะเบียน เมื่อไปรายงานตัว จะปลดล็อกการระงับ ถ้าไม่ไปรายงานตัว จะจำหน่ายรายชื่อ แต่ในทางปฏิบัติ นายทะเบียนทำเรื่องจำหน่ายรายชื่อโดยเจ้าตัวไม่ทราบ - ปัญหาด้านระยะเวลา เนื่องจากต้องมีการยื่นคำร้องขอคืนรายการแล้วเสร็จก่อนถึงจะยื่นคำขอฯ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลานาน เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีน้อย มีการโยกย้ายบ่อย ความรู้ความเข้าใจ ความรับผิดชอบ ทักษะคติของเจ้าหน้าที่ - คนไทยพลัดถิ่นยื่นอุทธรณ์ต่อทะเบียนอำเภอหลายครั้ง แต่ยังไม่มีความคืบหน้า หรือยื่นขอคืนกับสำนักทะเบียนมากกว่า ๓ ปี แต่ยังไม่ได้ดำเนินการ	- ให้กระบวนการในการยื่นคำขอฯ ทำพร้อมกับกระบวนการคืนรายการทางทะเบียน เพราะในการจัดเตรียมเอกสาร พยานสามารถใช้ร่วมกัน และเพิ่มประเด็นในการสอบ ให้ครบถ้วนเพิ่มเติม เพื่อลดภาระงานของหน่วยงานและลดระยะเวลาในการดำเนินการ - การจัดระบบคิวที่สามารถตรวจสอบ และติดตามได้ของผู้ยื่นคำขอฯ
๑.๔ คนไทยพลัดถิ่น ที่ถูกขึ้นทะเบียนผิดกลุ่มและถูกจำหน่ายรายชื่อ	๓	- ปัญหาระยะเวลายาวนาน เพราะต้องยื่นอุทธรณ์แก้จำหน่ายคืนรายการทางทะเบียนก่อน	- ให้กระบวนการในการยื่นคำขอฯ ทำพร้อมกับกระบวนการคืนรายการทางทะเบียน และการแก้กลุ่ม เพราะในการจัดเตรียม

ประชากรเป้าหมาย	จำนวน (คน)	สถานการณ์ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
		แล้วยื่นแก้กลุ่ม ถึงจะยื่นคำขอคืน สัญชาติได้	เอกสาร พยาน สามารถใช้ร่วมกัน และเพิ่มประเด็นในการสอบ ให้ ครบถ้วนเพิ่มเติม เพื่อลดภาระ งานของหน่วยงานและลด ระยะเวลาในการดำเนินการ
กลุ่มที่ ๒ บุตรของคน ไทยพลัดถิ่น กลุ่มที่ ๑	๑๘๐	- รอพ่แม่ได้สัญชาติไทย บุตรถึง จะดำเนินการได้ กรณีบุตรที่เกิด ในประเทศไทย นายทะเบียน แนะนำให้ยื่นคำขอตามมาตรา ๗ ทวิวรรคสอง ยื่นพิสูจน์ไม่ต้องรอ พ่แม่ได้สัญชาติไทยต้อง กลายเป็นบุตรคนต่างด้าว ซึ่งไม่ สอดคล้องกับข้อเท็จจริงของคน ไทยพลัดถิ่น	- กรณีการเพิ่มชื่อบุตรที่พ่แม่ได้ สัญชาติไทยเรียบร้อยแล้ว ให้มี การสอบเอกสารพยานที่เกี่ยวข้อง ให้แล้วเสร็จ หากเชื่อถือ ไม่ได้ จึง นำผลดีเอ็นเอ มาประกอบการยื่น คำขอฯ
๒.๑ กลุ่มที่ถูกระบุเป็น เด็กนักเรียน	๘๘	- ปีที่เริ่มสำรวจ คือปี ๒๕๔๔ เป็น ระยะเวลาที่ยาวนาน ประมาณ ๑๖ ปี ส่งผลให้ปัจจุบัน กลุ่มเด็กนักเรียนเติบโต มี ครอบครัว มีลูก มีหลาน - เมื่อบัตรหมดอายุ ถ้าไม่ไป รายงานตัว จะถูกจำหน่าย รายชื่อ และกรณีไปต่อบัตรนักเรียน จะได้บัตรที่ไม่ระบุกลุ่ม ต้องรอเพิ่ม ชื่อตามพ่แม่ - พื้นที่จังหวัดประจวบฯ มีการ ดำเนินการแก้กลุ่มเด็กนักเรียน และได้สัญชาติไทยแล้ว แต่พื้นที่ จังหวัดระนอง เจ้าหน้าที่ยังไม่ ดำเนินการให้ - พื้นที่จังหวัดระนอง มีเด็ก นักเรียนที่ตกสำรวจบางส่วนที่	- กรณีกลุ่มที่ขึ้นทะเบียนเป็นกลุ่ม นักเรียน บรรลุนิติภาวะ อายุเกิน ๑๘ ปี ให้ดำเนินการแก้กลุ่มจาก กลุ่มเด็กนักเรียน เป็นกลุ่มเชื้อ สายไทย ให้มีคุณสมบัติยื่นคำขอ ฯ โดยไม่ต้องรอพ่แม่ได้สัญชาติ ไทย - กรณีเด็กนักเรียนที่ถูกพาไปขึ้น ทะเบียนตามมาตรา ๓๘ วรรค สอง ในระหว่างที่รอพ่แม่พิสูจน์ สิทธิ์ ให้ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานด้าน ต่างๆ เช่น การรักษาพยาบาล กองทุนการศึกษา การเดินทาง ออกนอกพื้นที่ - การเพิ่มชื่อบุตรคนไทยพลัดถิ่น หลังจาก พ่ หรือ แม่ ได้สัญชาติ ไทยแล้ว ให้มีการตรวจสอบ

ประชากรเป้าหมาย	จำนวน (คน)	สถานการณ์ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
		อยู่ในสถานศึกษา โรงเรียนพาไปสำรวจตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง หลัง มติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ ทำให้ได้บัตรที่ไม่ระบุกลุ่มในทะเบียนประวัติ ซึ่งไม่สอดคล้องข้อเท็จจริงของคนไทยพลัดถิ่น - พื้นที่จังหวัดระนอง มีเด็กนักเรียนที่บัตรหมดอายุ ไปต่อบัตรแล้วถูกระบุเป็นบุคคลตามยุทธศาสตร์ (กลุ่มชาติพันธุ์ตกสำรวจ) รอเพิ่มชื่อตามพ่อแม่ แต่พ่อแม่หาญาติคนไทยไม่ได้ ยังไม่รู้จะไปทางไหน	เอกสารหลักฐาน และพยานที่เกี่ยวข้องในแบบ ปค. ๑๔ ให้แล้วเสร็จก่อน หากไม่มีความน่าเชื่อถือ ค่อยนำผล DNA มาประกอบเพิ่มเติม
๒.๒ กลุ่มที่มีสูติบัตร	๔๘	- พ่อแม่ยังไม่ได้สัญชาติไทย แต่สำนักทะเบียนนำเด็กกลุ่มนี้ไปเพิ่มชื่อตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง เป็นบุตรของคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทย พ่อแม่ถือบัตรเลข ๐ อาศัยอยู่ในประเทศไทยเกิน ๑๕ ปี ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงของพ่อแม่ที่เป็นคนไทยพลัดถิ่นมีเชื้อสายไทย	- หลังจากพ่อหรือแม่พิสูจน์ได้สัญชาติไทยแล้ว ให้มีการเพิ่มชื่อตามพ่อหรือแม่ได้เลย เพื่อยืนยันตัวตนความเป็นคนมีสัญชาติไทยตามสิทธิที่ถูกต้อง
๒.๓ กลุ่มที่ต้องมีการตรวจ DNA	๔๔	- เนื่องจากปัญหาด้านการสวมสิทธิ์ เจ้าหน้าที่ทะเบียนอำเภอจึงขอให้ มี ผลการตรวจ DNA ประกอบการยื่นคำขอฯ - ขั้นตอนการตรวจสอบพยานหลักฐาน มี ๓ ขั้นตอน คือ (๑) ตรวจพยานบุคคล (๒) ตรวจพยานเอกสาร (๓) ตรวจ DNA	- เจ้าหน้าที่อำเภอ ควรมีการปฏิบัติตามขั้นตอนให้แล้วเสร็จก่อน เพื่อให้เห็นว่าการตรวจสอบพยานหลักฐานแล้วไม่ครบถ้วนอย่างไร จึงมีเงื่อนไขต้องไปตรวจ DNA และทำข้อมูลการตรวจ DNA เสนอต่อกกรมการปกครอง เพื่อ จัด สรร ง บ ประ มา ณ

ประชากรเป้าหมาย	จำนวน (คน)	สถานการณ์ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
		ซึ่งเมื่อเจ้าหน้าที่แจ้งให้มีการตรวจ DNA ทำให้ต้องรอขั้นตอนที่ (๑) , (๒) แล้วเสร็จก่อน ซึ่งเป็นการเพิ่มระยะเวลาและภาระให้กับคนไทยพลัดถิ่น	ดำเนินการ เพื่อไม่ให้เป็นการเพิ่มระยะเวลาและภาระค่าใช้จ่ายให้กับคนไทยพลัดถิ่น - หลังจากได้ผลตรวจ DNA แล้วควรดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายใน ๓๐ วัน ซึ่งเป็นไปตามหลักการที่ผู้แทนกรมการปกครอง ได้นำเสนอต่อที่ประชุมสมัชชาสิทธิมนุษยชน ปีที่ ๑ จัดโดย กสม. ระหว่างวันที่ ๒-๓ กันยายน ๒๕๖๕
กลุ่มที่ ๓ คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มตกสำรวจ	๒๖๑	- คนไทยพลัดถิ่นบางส่วนเคยได้รับการขึ้นทะเบียนส ารวจแล้ว ถือแบบ ๘๙ กับ ๘๙/๑ แต่ไม่ได้ ถูกบันทึกรายการทะเบียนประวัติ - คนไทยพลัดถิ่นบางส่วนไม่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารการสำรวจ ไปทำงานต่างพื้นที่ และบางส่วนเดินทางเข้าประเทศไทยมา หลังจากการสำรวจตามยุทธศาสตร์เสร็จสิ้น ทำให้ตกสำรวจ - การออกมติกรม.เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ ที่เป็นการพัฒนาสถานะให้กับชนกลุ่มน้อยที่อยู่ในประเทศไทย ให้มีคุณสมบัติอยู่ประเทศไทยเป็นการถาวรและเข้าเมืองโดยชอบ แต่ในการสำรวจโดยไม่ระบุกลุ่ม ทำให้ไม่สอดคล้องกับคนไทยพลัดถิ่น	- ในการสำรวจตามมติ กรม. เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ ให้มีการระบุกลุ่มให้ชัดเจน ว่า เป็นคนไทยพลัดถิ่น ที่มีเชื้อสายไทยแล้วเข้าสู่กระบวนการยื่นคำขอฯ ได้ทันที

ประชากรเป้าหมาย	จำนวน (คน)	สถานการณ์ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
		- กรณีเด็กที่พ่อแม่ตกสำรวจ ถ้าเข้าสถานศึกษาจะต้องมีหนังสือรับรองแสดงตนโดยหน่วยงานเอกชนหรือผู้นำท้องถิ่น จะได้รับเลข ๑๓ หลัก เด็กนักเรียน รหัส G พอออกจากโรงเรียน ก็จะเป็นเด็กตกสำรวจทั่วไป ไม่มีเอกสารแสดงตน - พื้นที่ระนอง เปิดให้ซื้อบัตรประกันสุขภาพ ราคา ๒,๗๐๐ – ๒,๙๐๐ บาท แต่พื้นที่ประจวบฯ ไม่มีการเปิดให้ซื้อบัตรประกันสุขภาพ เมื่อเข้ารับบริการที่โรงพยาบาล จ่ายตามจริง	
กลุ่มที่ ๔ มุสลิมจากพม่า	๒๐๒	มุสลิมจากพม่า หมายถึง กลุ่มผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า และกลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า	
๔.๑ กลุ่มมุสลิมจากพม่าที่รอพัฒนาสถานะ	๖๙	- เจ้าหน้าที่สำนักทะเบียนอำเภออ้างว่าให้รอดำเนินการหลังดำเนินการให้คนไทยพลัดถิ่นเสร็จก่อนแล้วค่อยดำเนินการ - กรณีถูกระบุผิดกลุ่มไม่ตรงตามข้อเท็จจริง เช่น ชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ยังไม่สามารถดำเนินการพัฒนาสถานะได้ ต้องแก้กลุ่มก่อน	- กรณีกลุ่มมุสลิมจากพม่าที่ขึ้นทะเบียนถูกกลุ่มผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า หรือกลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่าให้สำนักทะเบียนอำเภอเร่งดำเนินการพัฒนาสถานะให้แล้วเสร็จตามยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาสถานะฯ ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ - กรณีกลุ่มที่ขึ้นทะเบียนผิดกลุ่มหากมีรายการในทะเบียนประวัติไม่ตรงกับข้อเท็จจริง ให้ทางสำนักทะเบียนอำเภอสอบแก้ไขให้ตรงกับข้อเท็จจริง และเร่ง

ประชากรเป้าหมาย	จำนวน (คน)	สถานการณ์ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
			ดำเนินการพัฒนาสถานะให้แล้วเสร็จตามยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาสถานะฯ ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔
๔.๒ กลุ่มมุสลิมจากพม่าที่รอนันท์กรายการทางทะเบียน	๒๒	- ทางสำนักทะเบียนแนะนำให้ยื่นตามมาตรา ๓๘ ทวิวรรคสอง เพื่อให้มีเลข ๑๓ หลัก ซึ่งไม่ถูกระบุกลุ่ม ทำให้ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงของกลุ่มนี้ และส่งผลกระทบต่อการใช้สิทธิของบุตรตามมาตรา ๒๓ และมาตรา ๗ ทวิวรรคสอง ทำให้กลุ่มมุสลิมจากพม่าบางส่วนไม่ประสงค์ไปขึ้นทะเบียนดังกล่าว	สำนักทะเบียนสอบพยานเพื่อระบุกลุ่มให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงของกลุ่มมุสลิมจากพม่าว่าเป็นกลุ่มผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าหรือกลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่าและเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จตามหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว๔๘ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๗
๔.๓ กลุ่มมุสลิมจากพม่าที่ขึ้นทะเบียนผิดกลุ่มและถูกจำหน่าย	๔	- กลุ่มที่ถูกจำหน่าย ยื่นแก้จำหน่ายแล้ว ไม่สามารถคืนรายการได้ เพราะพยานหลักฐานไม่ชัดเจน ให้ข้อมูลไม่ครอบคลุมทำให้น้ำหนักพยานหลักฐานน้อยและผู้ใหญ่บ้านไม่ทำประชาคมรับรอง โดยอ้างว่าเพิ่งมารับตำแหน่งไม่นาน	สำนักทะเบียนสอบพยานเพื่อคืนรายการจำหน่ายและระบุกลุ่มให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง เพื่อคืนสิทธิขั้นพื้นฐานให้กับคนกลุ่มนี้
๔.๔ บุตรของมุสลิมจากพม่า	๘๓	- กรณีเด็กที่มีคุณสมบัติครบ ทางอำเภออ้างว่า จะดำเนินการให้หลังดำเนินการของคนไทยพลัดถิ่นแล้วเสร็จ - กรณีพ่อแม่ขึ้นทะเบียนผิดกลุ่มรอนันท์ก ถูกจำหน่าย บุตรไม่สามารถดำเนินการได้ - ในทางปฏิบัติ พบว่า กรณีเด็กที่อายุไม่ถึง ๗ ปี ทางสำนัก	- เด็กที่มีคุณสมบัติครบ ให้สำนักทะเบียนเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จ (เด็กที่อายุเกิน ๗ ปี นายทะเบียนอำเภอสามารถอนุมัติได้เด็กที่อายุเกิน ๑๘ ปี นายทะเบียนจังหวัดเป็นผู้อนุมัติ) ตามมาตรา ๒๓ กับ ตามมาตรา ๗ ทวิวรรคสอง

ประชากรเป้าหมาย	จำนวน (คน)	สถานการณ์ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
		ทะเบียนยังไม่สามารถดำเนินการให้ - กรณีพ่อหรือแม่ ขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๓๘ ทวิวรรคสอง ส่งผลต่อการเพิ่มชื่อของบุตรที่เกิดในประเทศไทย ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง และมาตรา ๒๓ ให้ทางสำนักทะเบียนอำเภอ ดำเนินการแก้ไขรายการกลุ่มพ่อหรือแม่ ให้ตรงตามข้อเท็จจริง - ให้เร่งดำเนินการกำหนดกลุ่มพ่อแม่ให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง และกรณีที่มีข้อติดขัดให้หาหรือเป็นการเฉพาะ	- กรณีพ่อ หรือ แม่ ขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๓๘ ทวิวรรคสอง ส่งผลต่อการเพิ่มชื่อของบุตรที่เกิดในประเทศไทย ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง และมาตรา ๒๓ ให้ทางสำนักทะเบียนอำเภอ ดำเนินการแก้ไขรายการกลุ่มพ่อหรือแม่ ให้ตรงตามข้อเท็จจริง - ให้เร่งดำเนินการกำหนดกลุ่มพ่อแม่ให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง และกรณีที่มีข้อติดขัดให้หาหรือเป็นการเฉพาะ
๔.๕ กลุ่มมุสลิมจากพม่าที่ตกสำรวจ	๒๔	- ไม่มีเอกสารแสดงตัวตน มีแต่หนังสือรับรองเครือข่าย	ให้เร่งดำเนินการสำรวจตามมติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ โดยระบุกลุ่มกลุ่มผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า หรือกลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า ให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง
กลุ่มที่ ๕ คนไทยที่ตกหล่นทางทะเบียนราษฎร	๗ (ระนอง)	- ไม่มีเอกสารแสดงตัวตน มีแต่หนังสือรับรองเครือข่าย	- เสนอกองทุนตรวจ DNA สนับสนุนการตรวจ DNA เพื่อเพิ่มชื่อในระบบทะเบียนราษฎร
กลุ่มที่ ๖ กลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ	๙ (ประจวบ)	- เป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัว กับคนไทยพลัดถิ่น ไม่ใช่แรงงานต่างด้าว อพยพมาด้วยกัน มีทั้งมอญ กะเหรี่ยง พม่า	ดำเนินการพัฒนาสถานะให้แล้วเสร็จตามยุทธศาสตร์ การแก้ปัญหาสถานะฯ ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔

ข้อสังเกต

- การกำหนดเลข ๑๓ หลักในบัตรประชาชนของคนไทยพลัดถิ่นหลังการได้สัญชาติไทยคืน ในหลักที่ ๑ ที่ระบุประเภท เลข ๘ เป็นคนต่างด้าวที่ได้สัญชาติด้วยผลของกฎหมาย ไม่สอดคล้องกับความเป็นคนไทยของคนไทยพลัดถิ่น ที่ในกฎกระทรวงให้คนไทยพลัดถิ่นได้สัญชาติโดยการเกิด หรือแม่แต่ใน

กระบวนการพิสูจน์สัญชาติ กำหนดให้หาญาติที่มีสัญชาติไทยมารับรอง นั้นแสดงว่าคนไทยพลัดถิ่นเป็นคนไทยที่ตกหล่นทางทะเบียน

- ก่อนเริ่มทำการสำรวจ ขาดกระบวนการทำความเข้าใจให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสำรวจ และตัวประชากรเป้าหมายที่ได้รับการสำรวจ ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดต่างๆ และไม่ได้ให้ความสำคัญของการสำรวจว่าจะส่งผลต่อกระบวนการพัฒนาสถานะในอนาคต
- ปัญหาของ มติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ ต่อคนไทยพลัดถิ่น การกำหนดให้คนไม่มีสถานะทางทะเบียนทุกคน เป็นคนต่างด้าวทั่วไป เลขบัตรคือ ๐-๐๐ ต้องอยู่ประเทศไทยเป็นการถาวรมากกว่า ๑๕ ปี ถึงจะได้สิทธิพิสูจน์ได้ว่าเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มไหน ใน ๑๙ กลุ่ม หลังจากนั้นถือบัตรไปอีก ๕ ปี แล้วค่อยพิสูจน์ว่าเป็นคนเชื้อสายไทย รวมระยะเวลาแล้ว ๒๐ ปี ซึ่งระยะเวลาที่ยาวนานอาจทำให้พยานบุคคลเสียชีวิตหมดแล้ว

ข้อเสนอแนะ/แนวทางต่อกรณีพื้นที่จังหวัดพังงา

- ให้คนไทยพลัดถิ่นที่เคยไปยื่นเรื่องแก่กลุ่ม ไปคัดสำเนา ทร. ๓๘ ข มาจากอำเภอ เพื่อตรวจสอบรายการทางทะเบียนว่าปัจจุบันถูกระบุว่าอยู่กลุ่มใด กรณีถูกระบุว่าเป็นคนไร้รากเหง้า ให้ดำเนินการขอแก้ไขกลุ่ม
- เสนอให้มีเวทีปรึกษาหารือร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัดผ่านกลไกพังงาแห่งความสุข ให้ดำเนินการส่งเรื่องไปยังกรมการปกครองว่ามีคนไทยพลัดถิ่นอยู่ในพื้นที่
- ให้กรมการปกครองปลดล็อกระบบเพื่อให้อำเภอกระบุรีสามารถดำเนินการแก้ไขกลุ่ม และดำเนินการรับเรื่องการยื่นคำขอสัญชาติต่อไป
- เสนอให้ กสม. ทำข้อเสนอต่อกรมการปกครอง ว่า คนไทยพลัดถิ่นอำเภอกระบุรีถูกทำให้เสียสิทธิมา ๑๐ ปีแล้ว ควรเร่งให้มีการดำเนินการคืนสัญชาติ
- กรณีที่ปลัดอำเภออ้างว่าไม่มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการ เสนอให้กรมการปกครองดำเนินการตาม MOU ให้มีการประสานความร่วมมือหลายฝ่ายเพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกัน มีการจัดทำเป็นโครงการเฉพาะกิจ เช่น อำเภอเคลื่อนที่ หรือ คลินิกสัญชาติ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะภาพรวม

- การเยียวยาให้คนไทยพลัดถิ่น กรณีการเสียสิทธิตามกฎหมายในช่วงเวลาที่เสียไปกับกระบวนการพิสูจน์สัญชาติ ให้กระทรวงมหาดไทยประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำกองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตและจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิต การสร้างความมั่นคงในที่ดินทำกิน ที่อยู่อาศัย ควบคู่กับการแก้ปัญหาสัญชาติร่วมกันไปด้วย

- ให้นายทะเบียนอำเภอปฏิบัติตามกรอบของกฎหมายอย่างเท่าเทียม ลดการใช้ดุลยพินิจ เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ประสานงานสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกกระบวนการทั้งระดับพื้นที่และระดับนโยบาย ตาม MOU เพื่อสร้างธรรมาภิบาล ทั้งหน่วยงานภาครัฐ สถาบันวิชาการ ภาคประชาสังคม และกลุ่มประชากรเป้าหมาย
- ควรมีกระบวนการทำความเข้าใจเรื่องสิทธิและการเข้าถึงสิทธิด้านต่างๆ ให้กับคนไทยพลัดถิ่นที่ได้รับการพัฒนาสถานะหรือคนที่ได้รับการคืนสัญชาติไทย
- การสร้างการมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการยื่นคำขอฯ เช่น ในการจัดคิว มีการตรวจสอบคุณสมบัติตามกฎหมายของผู้ยื่นฯ ทั้งตัวบุคคล ญาติและพยาน ก่อนที่จะมีการจัดคิว เพื่อลดภาระงานของหน่วยงานและลดระยะเวลาในการดำเนินการ

บทที่ ๔ บทสรุปและข้อเสนอแนะ

โครงการสำรวจจัดทำข้อมูลและข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาด้านสิทธิในสถานะบุคคลตามกฎหมายของประชากรที่ไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการขอรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร ระนอง ประจวบคีรีขันธ์ และพังงา ในครั้งนี้ จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจและจัดทำข้อมูลเชิงลึกของประชากรที่ตกหล่นและไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นในพื้นที่จังหวัดชุมพร ระนอง ประจวบคีรีขันธ์ และพังงา และจัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวปฏิบัติ ในการแก้ไขปัญหาด้านสิทธิในสถานะบุคคลของประชากรที่ตกหล่นและไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นในพื้นที่ ๔ จังหวัด ต่อไป

๑. บทสรุป

จากข้อมูลการสำรวจจำนวน ๙๐๗ คน แบ่งเป็น จังหวัดระนอง จำนวน ๒๘๗ คน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน ๓๐๕ คน จังหวัดพังงา จำนวน ๙๗ คน จังหวัดชุมพร จำนวน ๑๖ คน กลุ่มมุสลิมจากพม่า จำนวน ๒๐๒ คน สามารถจัดกลุ่มปัญหาตามข้อเท็จจริงของประชากรเป้าหมายออกเป็น ๖ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ คนไทยพลัดถิ่น ที่มีสิทธิยื่นคำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น จำนวน ๒๔๘ คน แบ่งเป็น คนไทยพลัดถิ่น ที่รอหรืออยู่ในกระบวนการยื่นคำขอฯ จำนวน ๑๖ คน คนไทยพลัดถิ่น ที่ขึ้นทะเบียนผิดกลุ่ม จำนวน ๙๓ คน คนไทยพลัดถิ่น ที่ถูกจำหน่ายรายชื่อ จำนวน ๑๓๖ คน คนไทยพลัดถิ่น ที่ถูกขึ้นทะเบียนผิดกลุ่ม และถูกจำหน่ายรายชื่อ จำนวน ๓ คน

กลุ่มที่ ๒ บุตรของคนไทยพลัดถิ่น กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๑๘๐ คน แบ่งเป็น กลุ่มบุตรที่ถูกระบุเป็นเด็กนักเรียน จำนวน ๘๘ คน กลุ่มบุตรที่มีสูติบัตร จำนวน ๔๘ คน กลุ่มบุตรที่ต้องมีการตรวจ DNA เพื่อเพิ่มชื่อตามพ่อหรือแม่ จำนวน ๔๔ คน

กลุ่มที่ ๓ คนไทยพลัดถิ่น ที่ตกสำรวจ จำนวน ๒๖๑ คน ซึ่งเป็นเด็ก จำนวน ๕๕ คน

กลุ่มที่ ๔ มุสลิมจากพม่า จำนวน ๒๐๒ คน แบ่งเป็น กลุ่มที่รอพัฒนาสถานะ จำนวน ๖๙ คน กลุ่มที่รอบันทึกการทางทะเบียน จำนวน ๒๒ คน กลุ่มที่ขึ้นทะเบียนผิดกลุ่มเป็นคนเชื้อสายไทยและหรือถูกจำหน่ายรายชื่อ จำนวน ๔ คน กลุ่มบุตรมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง และมาตรา ๒๓ จำนวน ๘๓ คน กลุ่มตกสำรวจ จำนวน ๒๔ คน

กลุ่มที่ ๕ คนไทยที่ตกหล่นทางทะเบียนราษฎร จำนวน ๗ คน

กลุ่มที่ ๖ กลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ จำนวน ๙ คน

สามารถสรุปปัญหาออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

๑) ปัญหาของคนไทยพลัดถิ่น

- ด้านการหาพยาน คนไทยพลัดถิ่นบางคนมีญาติ แต่หาญาติมารับรองไม่ได้ เนื่องจากญาติที่มารับรองอายุมาก ไม่สามารถเดินทางได้ หรือบางคนไม่มีญาติ บางคนรอนานจนพยานหรือญาติเสียชีวิตก่อน
- ด้านการถูกขึ้นทะเบียนผิดกลุ่มหรือถูกจำหน่ายรายชื่อ ทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการ เพราะต้องดำเนินการเปลี่ยนกลุ่ม หรือแก้จำหน่ายให้แล้วเสร็จก่อนจึงจะดำเนินการยื่นคำขอฯ ได้
- คนไทยพลัดถิ่นบางคน ขาดความรู้ความเข้าใจการยื่นคำขอฯ บางคนอ่านหนังสือไม่ออก
- ความล่าช้าของคนไทยพลัดถิ่นรุ่นพ่อแม่ ส่งผลต่อบุตรของคนไทยพลัดถิ่น
- ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยพลัดถิ่น ความล่าช้าในการดำเนินการ ทำให้คนไทยพลัดถิ่นเสียสิทธิและไม่ได้รับสวัสดิการด้านต่างๆ เช่น ด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ สิทธิการรักษาพยาบาล

๒) ปัญหาระดับปฏิบัติการ

- ด้านการจัดคิว เจ้าหน้าที่ไม่มีการตรวจสอบคุณสมบัติตามกฎหมายของผู้ยื่น ทั้งตัวบุคคล เอกสารหลักฐาน ญาติและพยาน ก่อนที่จะมีการจัดคิว ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้เพราะขาดพยานหลักฐาน ไม่มีความพร้อม ส่งผลให้คิวติดไปรอนาน นอกจากนี้ ยังไม่มีการแยกแยะกลุ่มเร่งด่วน เช่น ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ ทำให้บางรายรอคิวจนตาย
- ด้านการทำความเข้าใจกับคนไทยพลัดถิ่น ว่าต้องเตรียมความพร้อมอย่างไร ทั้งด้านเอกสาร หลักฐาน ญาติและพยาน
- เจ้าหน้าที่มีน้อย มีการโยกย้ายบ่อย บางคนขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาสถานะ มีการแนะนำกลุ่มประชากรเป้าหมายให้ทำบัตรที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง เช่น ให้คนไทยพลัดถิ่นทำบัตรตามมาตรา ๒๓ ซึ่ง เป็นบุตรของต่างด้าว
- เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยใช้ดุลพินิจเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด หรือบางกรณีมีการปฏิบัติงานผิดขั้นตอน เช่น การจำหน่ายรายชื่อโดยเจ้าตัวไม่ทราบ
- กรณีกลุ่มมุสลิมจากพม่า ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่มีน้อย ทำให้ต้องรอดำเนินการหลังคนไทยพลัดถิ่นดำเนินการแล้วเสร็จ

๓) ปัญหาระดับนโยบาย

- กรณีคนไทยพลัดถิ่นในพื้นที่จังหวัดพังงาที่ถูกขึ้นทะเบียนผิดหลงเป็นกลุ่มคนไร้รากเหง้า ทำให้นายทะเบียนอำเภอกระบุรี ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากเคยส่งเรื่องการขอแก้กลุ่มเป็นกรณีศึกษา

๑๓ ราย ไปยังกรมการปกครอง แต่ไม่มีการตอบกลับว่าให้ดำเนินการต่ออย่างไร ทำให้คนไทยพลัดถิ่นต้องรอโดยไร้แนวทางแก้ไข

- การออกมติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ ที่เป็นการพัฒนาสถานะให้กับชนกลุ่มน้อยที่อยู่ในประเทศไทย ให้มีคุณสมบัติอยู่ประเทศไทยเป็นการถาวรและเข้าเมืองโดยชอบ แต่ในการสำรวจโดยไม่ระบุกลุ่ม โดยใช้มาตรา ๓๘ วรรคสอง ทำให้ไม่สอดคล้องกับการพัฒนาสถานะของกลุ่มประชากรเป้าหมายกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มคนไทยพลัดถิ่น ที่ต้องระบุเป็นกลุ่มเชื้อสายไทย จึงจะดำเนินการยื่นคำขอฯ ได้ กลุ่มมุสลิมจากพม่า ต้องระบุกลุ่มผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า หรือกลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า จึงจะดำเนินการพัฒนาสถานะได้

๒. ข้อเสนอแนะ

การแก้ไขปัญหาด้านสิทธิและสถานะบุคคลตามกฎหมาย เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจและความร่วมมือจากหลายภาคส่วน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ในฐานะหน่วยงานหลักควรมีการประสานงานสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกกระบวนการทั้งระดับพื้นที่และระดับนโยบาย ทั้งหน่วยงานภาครัฐ สถาบันวิชาการ ภาคประชาสังคม และกลุ่มประชากรเป้าหมาย ตามบันทึกข้อตกลงที่ได้ร่วมกันลงนามไว้แล้ว

อย่างไรก็ดี นายทะเบียนอำเภอ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเป็นหลักในกระบวนการยื่นคำขอฯ ควรมีการปฏิบัติตามกรอบของกฎหมายอย่างเท่าเทียม ลดการใช้ดุลยพินิจ เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด

ความล่าช้าของการพิสูจน์สัญชาติ ควรมีการเยียวยาให้คนไทยพลัดถิ่น กรณีการเสียสิทธิตามกฎหมายในช่วงเวลาที่เสียไปกับกระบวนการพิสูจน์สัญชาติ ให้กระทรวงมหาดไทยประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำกองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตและจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิต การสร้างความมั่นคงในที่ดินทำกิน ที่อยู่อาศัย ควบคู่กับการแก้ปัญหาสัญชาติร่วมกันไปด้วย และมีกระบวนการทำความเข้าใจเรื่องสิทธิและการเข้าถึงสิทธิด้านต่างๆ ให้กับคนไทยพลัดถิ่นที่ได้รับการพัฒนาสถานะหรือคนที่ได้รับการคืนสัญชาติไทย

เพื่อให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหาด้านสิทธิในสถานะบุคคลตามกฎหมาย ตรงตามข้อเท็จจริงของประชากรเป้าหมายแต่ละกลุ่ม มีข้อเสนอแนะดังนี้

ประชากรเป้าหมาย	จำนวน (คน)	ข้อเสนอแนะ
กลุ่มที่ ๑ คนไทยพลัดถิ่น ที่มีสิทธิยื่นคำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น (กรณีรื้อฟื้นกรณีผิดหลง กรณีถูกจำหน่าย)	๒๔๘	- สร้างการมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการยื่นคำขอฯ เช่น ในการจัดคิว มีการตรวจสอบคุณสมบัติตามกฎหมายของผู้ยื่นฯ ทั้งตัวบุคคล ญาติและพยาน ก่อนที่จะมีการจัดคิว ลดระยะเวลาในการดำเนินการ - ให้กระบวนการในการยื่นคำขอฯ ทำพร้อมกับกระบวนการแก้กลุ่มหรือการคืนรายการจำหน่าย เพราะในการจัดเตรียมเอกสาร พยานสามารถใช้ร่วมกัน โดยเพิ่มประเด็นในการสอบ ให้ครบถ้วนเพิ่มเติมเพื่อลดความซ้ำซ้อน - กรณีพื้นที่จังหวัดพังงา เสนอให้มีการผลักดันการแก้ปัญหาในระดับจังหวัดผ่านกลไกพังงาแห่งความสุข เสนอให้มีเวทีปรึกษาหารือร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ดำเนินการส่งเรื่องไปยังกรมการปกครองว่ามีคนไทยพลัดถิ่นอยู่ในพื้นที่ - เสนอให้กรมการปกครองปลดปล่อยระบบเพื่อให้อำเภอกระบุรีสามารถดำเนินการแก้กลุ่ม และดำเนินการรับเรื่องการยื่นคำขอสัญชาติต่อไป
กลุ่มที่ ๒ บุตรของคนไทยพลัดถิ่น กลุ่มที่ ๑ (กรณีเด็กนักเรียน กลุ่มที่มีสูติบัตร กลุ่มที่รอตรวจ DNA)	๑๘๐	- กรณีกลุ่มที่ขึ้นทะเบียนเป็นกลุ่มนักเรียน บรรลุนิติภาวะ อายุเกิน ๑๘ ปี ให้ดำเนินการแก้กลุ่มจากกลุ่มเด็กนักเรียน เป็นกลุ่มเชื้อสายไทย ให้มีคุณสมบัติยื่นคำขอฯ โดยไม่ต้องรอพ่อแม่ - กรณีเด็กนักเรียนที่ถูกพาไปขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๓๘ ทวิวรรคสอง ในระหว่างที่รอพ่อแม่พิสูจน์สิทธิ ให้ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานด้านต่างๆ เช่น การรักษาพยาบาล กองทุนการศึกษา การเดินทางออกนอกพื้นที่ - เจ้าหน้าที่อำเภอ ควรมีการปฏิบัติตามขั้นตอนให้แล้วเสร็จก่อน เพื่อให้เห็นว่าการตรวจสอบพยานหลักฐานแล้วไม่ครบถ้วนอย่างไร จึงมีเงื่อนไขต้องไปตรวจ DNA และทำข้อมูลการตรวจ DNA เสนอต่อกรมการปกครองเพื่อจัดสรรงบประมาณดำเนินการ เพื่อไม่ให้เป็นการเพิ่มระยะเวลาและภาระค่าใช้จ่ายให้กับคนไทยพลัดถิ่น - หลังจากได้ผลตรวจ DNA แล้ว ควรดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายใน ๓๐ วัน ซึ่งเป็นไปตามหลักการที่ผู้แทนกรมการปกครอง ได้นำเสนอต่อที่ประชุมสมัชชาสิทธิมนุษยชน ปีที่ ๑ จัดโดย กสม. ระหว่างวันที่ ๒-๓ กันยายน ๒๕๖๕

ประชากรเป้าหมาย	จำนวน (คน)	ข้อเสนอแนะ
กลุ่มที่ ๓ คนไทยพลัดถิ่น ที่ตกสำรวจ	๒๖๑	- ในการสำรวจตามมติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ ให้มีการระบุงroupให้ชัดเจน เป็นคนไทยพลัดถิ่น ที่มีเชื้อสายไทย แล้วเข้าสู่กระบวนการยื่นคำขอฯ ได้ทันที
กลุ่มที่ ๔ มุสลิมจากพม่า	๒๐๒	- กรณีกลุ่มมุสลิมจากพม่าที่ขึ้นทะเบียนถูกกลุ่มเป็นผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า หรือกลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า ให้สำนักทะเบียนอำเภอเร่งดำเนินการพัฒนาสถานะให้แล้วเสร็จตามยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาสถานะฯ ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ - กรณีกลุ่มที่ขึ้นทะเบียนผิดกลุ่ม หากมีรายการในทะเบียนประวัติไม่ตรงกับข้อเท็จจริง ให้ทางสำนักทะเบียนอำเภอสอบแก้ไขให้ตรงกับข้อเท็จจริง และเร่งดำเนินการพัฒนาสถานะให้แล้วเสร็จตามยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาสถานะฯ ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ กรณีกลุ่มที่รอบันทึกรายการทางทะเบียน ให้สำนักทะเบียนสอบพยานเพื่อระบุงroupให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงของกลุ่มมุสลิมจากพม่า ว่า เป็นกลุ่มผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า หรือ กลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า และเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จ ตามหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว๔๘ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๗ - กรณีบุตรของมุสลิมจากพม่า ที่มีคุณสมบัติครบ ให้สำนักทะเบียนเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จ ตามมาตรา ๒๓ หรือ ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง - กรณีกลุ่มที่ตกสำรวจ ให้เร่งดำเนินการสำรวจตามมติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ โดยระบุงroupกลุ่มผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า หรือกลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า ให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง
กลุ่มที่ ๕ คนไทยที่ตกหล่นทางทะเบียนราษฎร	๗ (ระนอง)	- เสนอกองทุนตรวจ DNA สนับสนุนการตรวจ DNA เพื่อเพิ่มชื่อ
กลุ่มที่ ๖ กลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ	๙ (ประจวบ)	ดำเนินการพัฒนาสถานะให้แล้วเสร็จตามยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาสถานะฯ ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔

ภาคผนวก

๑. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

(๑) แบบ ปค. ๑๔ กรณีทั่วไป

บันทึก

(ป.ค.๑๔)

ผู้ยื่นคำร้อง

ที่ว่าการอำเภอ.....

วันที่

เรื่อง การพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น

ข้าพเจ้า เลขประจำตัว เกิดวันที่
 อายุ ปี เกิดที่จังหวัด ประเทศ สัญชาติ
 มีบิดาชื่อ มารดาชื่อ สัญชาติ
 อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด
 อาชีพ

ขอให้ถ้อยคำต่อ ตำแหน่ง ปลัดอำเภอ ด้วยความสัตย์จริง ดังนี้

ถาม ท่านมาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ในวันนี้ เพื่อดำเนินการเรื่องใด

ตอบ ข้าพเจ้า มาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ในวันนี้ เพื่อยื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

ถาม เหตุใดแบบรับรองรายการทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ท.ร. ๓๘ ข) ของท่านไม่ปรากฏชื่อบิดา - มารดา

ตอบ

ถาม ท่านมีคุณสมบัติอะไรที่ถือว่าเป็นไปตามลักษณะของคนไทยพลัดถิ่นที่จะได้รับการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ และกฎกระทรวงการพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น

ตอบ ข้าพเจ้าชื่อ มีชื่ออยู่ในทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน
 เลขประจำตัว อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล
 อำเภอ จังหวัด

ถาม ท่านทราบได้อย่างไรว่าท่านเป็นผู้มีเชื้อสายไทย อธิบายโดยละเอียด

ตอบ ข้าฯ เป็นผู้ที่มีเชื้อสายไทย เนื่องจากบรรพบุรุษเป็นผู้มีเชื้อสายไทย ที่อาศัยอยู่ในดินแดนของประเทศไทยมาก่อน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๑๑ ข้าฯ ได้รับการบอกเล่าจากบิดา มารดา และบรรพบุรุษของข้าพเจ้าว่า ดินแดนที่บิดาและมารดาของข้าฯ เคยอยู่อาศัย เคยเป็นดินแดนของประเทศไทยมาก่อน ต่อมาเกิดการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตดินแดนของประเทศไทยไปเป็นของประเทศพม่า ทำให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ของข้าพเจ้าต้องกลายเป็นคนในบังคับของประเทศพม่า

เหตุที่ข้าฯ เชื่อเช่นนั้น เพราะ บรรพบุรุษ ปู่ ย่า ตา ยาย ของข้าฯ ได้บอกเล่ากันต่อ ๆ มา ว่าครอบครัวของข้าฯ เป็นผู้ที่มีเชื้อสายไทย เมื่อข้าฯ เกิด ก็ได้รับการอบรม และสอนให้พูดภาษาไทยมาโดยตลอด ข้าฯ ขอยืนยันว่า ข้าฯ ไม่สามารถเดินทางกลับไปประเทศพม่าได้ เพราะไม่ได้ถือสัญชาติของประเทศนั้น และไม่มีหลักฐานแสดงตัวของประเทศพม่า

ถาม ท่านมีหลักฐานใดที่สามารถนำมาแสดงหรือยืนยันเกี่ยวกับการมีเชื้อสายไทยของท่าน หรือไม่

ตอบ ข้าฯ ไม่สามารถหาหลักฐานมาแสดงได้ เนื่องจากเป็นระยะเวลาอันนานมาแล้ว แต่ขอยืนยันในคำบอกเล่าที่บอกต่อกันมาของบรรพบุรุษ ข้าฯ จึงจัดทำผังเครือญาติของข้าฯ กับครอบครัวที่มีสัญชาติไทยมาให้การรับรอง จำนวน ๒ ราย ดังนี้

๑. (มีศักดิ์เป็น ของข้าฯ)

๒. (มีศักดิ์เป็น ของข้าฯ)

ถาม บุคคลที่ท่านนำมารับรองมีความเกี่ยวพันอย่างไรกับท่าน อธิบายให้ละเอียด

ตอบ ๑.

๒.

ถาม ท่านได้ถือสัญชาติของประเทศอื่นหรือไม่ อย่างไร

ตอบ ตามที่ข้าฯ ได้รับการสำรวจรายการทะเบียนประวัติเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย) ข้าฯ ไม่มีหลักฐานมาแสดงตน หรือเอกสารอื่นใดของทางราชการของประเทศเมียนมาร์แต่อย่างใด ข้าฯ เสมือนเป็นคนไร้สัญชาติ ซึ่งข้าฯ มีบุคคลที่น่าเชื่อถือมาให้การรับรองว่าข้าฯ ไม่ได้ถือสัญชาติอื่น จำนวน ๒ ราย คือ

๑.

๒.

ถาม ท่านเกิดที่ใด อพยพมาจากที่ไหน และอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. ไດ

ตอบ

ถาม ท่านเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทยโดยวิธีการใด เข้ามาพร้อมกับใคร และเข้ามาทางช่องทางใด

ตอบ ข้าฯ เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทยโดย

ถาม เมื่อท่านอพยพเข้ามาในราชอาณาจักรไทยแล้ว ท่านมาอาศัยอยู่ที่ใดเป็นแห่งแรก อาศัยอยู่กับใคร และตั้งแต่อพยพเข้ามาเคยอาศัยอยู่ที่ใดมาบ้าง

ตอบ เมื่อเข้ามาในราชอาณาจักรไทยแล้ว

ถาม หลังจากที่ท่านอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ท่านดำเนินชีวิตตามวิถีความเป็นคนไทยอย่างไร และมีการแสดงออกเกี่ยวกับความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์ และเลื่อมใสการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อย่างไรบ้าง

ตอบ หลังจากข้าฯ อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ข้าฯ มีวิถีชีวิตที่ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย มีความประพฤติตนที่ดี ประกอบอาชีพสุจริต ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด นับถือศาสนาพุทธ เลื่อมใสการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และข้าฯ มีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย

ถาม ท่านเคยเรียนหนังสือหรือไม่

ตอบ

ถาม ท่านได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนด หรือเป็นผู้มีลักษณะอื่นทำนองเดียวกันตามที่กำหนดในกฎกระทรวงเมื่อปี พ.ศ.ใด และมีรายชื่ออยู่ในทะเบียนประวัติในกลุ่มใด

ตอบ ข้าฯ ได้รับการสำรวจตามทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน เป็น โดยจัดทำทะเบียนที่ เมื่อ

ถาม ท่านทราบหรือไม่ว่าการให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จ หรือแจ้งให้เจ้าพนักงานบันทึกถ้อยคำอันเป็นเท็จลงในเอกสารราชการ มีความผิดตามกฎหมาย

ตอบ ข้าฯ ทราบ

การให้ถ้อยคำที่กล่าวมาข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ มิได้มีเจตนาทุจริต แอบแฝงแต่อย่างใด หากถ้อยคำที่ให้มาข้างต้นเป็นความเท็จ ข้าพเจ้ายินยอมรับผิดตามกฎหมายทุกประการ และสามารถใช้บันทึกนี้เป็นพยานเอกสารอ้างอิงในชั้นศาลได้ อ่านให้ฟังแล้ว รับรองว่าถูกต้อง ทั้งนี้มิได้ถูกบังคับขู่เข็ญหรือเรียกร้อยเงินทองทรัพย์สินแต่อย่างใด หรือล่อลวงด้วยประการใดๆ จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) ผู้ยื่นคำร้อง

()

(ลงชื่อ) ผู้สอบสวน/บันทึก

()

(ลงชื่อ) พยาน

()

(ลงชื่อ) พยาน

()

(๒) แบบ ปค.๑๔ กรณีตกสำรวจ

(ป.ค.๑๔)

(เจ้าตัว ตกสำรวจ)

บันทึก

ที่ ที่ว่าการอำเภอ.....

เรื่อง สอบสวนข้อเท็จจริงกรณี บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย
เลขประจำตัวประชาชน ขอสำรวจการทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า เกิดปี อายุ ปี เกิดที่ หมู่บ้าน
..... ตำบล อำเภอ..... จังหวัด ประเทศ
..... สัญชาติ บิดาชื่อ มารดาชื่อ
..... อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล
..... อำเภอ จังหวัด ที่อยู่ตามที่พัก
อาศัยอยู่จริง เลขที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด
..... ประกอบอาชีพ

ขอให้ถ้อยคำต่อ ตำแหน่ง ปลัดอำเภอ ด้วยความจริง ดังนี้

ถาม ท่านมาพบผู้สอบปากคำในวันนี้ โดยมีวัตถุประสงค์สิ่งใด

ตอบ ข้าฯ มาพบผู้สอบปากคำในวันนี้ เพื่อมายื่นคำร้องขอสำรวจรายการทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

ถาม ท่านสามารถพูด ฟัง อ่าน เขียน ภาษาไทย ได้หรือไม่

ตอบ ข้าฯ

ถาม ท่านเคยได้รับการศึกษาหรือไม่ ที่ไหน อย่างไร

ตอบ ข้าฯ

ถาม ท่านมีบิดา มารดา ชื่ออะไร มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันจำนวนกี่คน ใครบ้าง

ตอบ ข้าฯ มีบิดาชื่อ สัญชาติ

เลขประจำตัวประชาชน มีมารดาชื่อ สัญชาติ

..... เลขประจำตัวประชาชน ข้าฯ มีพี่น้อง
 ร่วมบิดามารดาเดียวกันจำนวน คน ได้แก่

๑	เลขประจำตัวประชาชน
๒	เลขประจำตัวประชาชน
๓.....	เลขประจำตัวประชาชน
๔.....	เลขประจำตัวประชาชน
๕.....	เลขประจำตัวประชาชน

ถาม ท่านได้เดินทางเข้ามาประเทศไทยเมื่อประมาณปีใด และเข้ามาทางช่องทางใด

ตอบ ข้าฯ เดินทางเข้ามาประเทศไทยเมื่อ

ถาม ท่านเคยได้รับการสำรวจและจัดทะเบียนประวัติของทางราชการหรือไม่

ตอบ ข้าฯ

ถาม ท่านเคยต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาลหรือไม่

ตอบ ข้าฯ

ถาม ในการสำรวจรายการทะเบียนประวัติบุคคลของท่าน ท่านมีหลักฐานและพยานบุคคลใดบ้างมาแสดงรับรองกับเจ้าหน้าที่ และมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

ตอบ ข้าฯ มีหลักฐานได้แก่

ถาม ท่านเคยออกนอกพื้นที่ควบคุมหรือออกนอกราชอาณาจักรไทยหรือไม่

ตอบ

ถาม ท่านมีอะไรจะให้การเพิ่มเติมอีกหรือไม่ อย่างไร

ตอบ

ข้าฯ ขอรับรองว่า ข้อความดังกล่าวข้างต้นนั้นเป็นความจริงทุกประการ สามารถใช้พิสูจน์ยืนยันตัวข้าฯ ในการดำเนินคดีตามกฎหมายต่อศาลได้ ข้าฯ ได้อ่านและเข้าใจข้อความทั้งหมดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ ผู้ให้ถ้อยคำ
 (.....)

ลงชื่อ ผู้สอบปากคำ
(.....)

ลงชื่อ ผู้บันทึกปากคำ
(.....)

ลงชื่อ พยาน
(.....)

ลงชื่อ..... พยาน
(.....)

ลงชื่อ..... พยาน
(.....)

(๓) แบบ ปค.๑๔ กรณีขึ้นทะเบียนผิดกลุ่ม

ตราครุฑ

(ป.ค.๑๔)

(เจ้าตัว แก่ผิดกลุ่ม)

บันทึก

ที่ ที่ว่าการอำเภอ.....

เรื่อง สอบสวนข้อเท็จจริงกรณี บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย
เลขประจำตัวประชาชน ขอแก้ไขรายการทะเบียนประวัติเป็นผู้มีเชื้อสายไทย

วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า เกิดปี อายุ ปี เกิดที่ หมู่บ้าน
..... ตำบล อำเภอ..... จังหวัด ประเทศ
..... สัญชาติ บิดาชื่อ มารดาชื่อ
..... อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล
..... อำเภอ จังหวัด ที่อยู่ตามที่พัก
อาศัยอยู่จริง เลขที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด
..... ประกอบอาชีพ

ขอให้ถ้อยคำต่อ ตำแหน่ง ปลัดอำเภอ ด้วยความจริง ดังนี้

ถาม ท่านมาพบผู้สอบปากคำในวันนี้ โดยมีวัตถุประสงค์สิ่งใด

ตอบ ข้าฯ มาพบผู้สอบปากคำในวันนี้ เพื่อยืนยันคำร้องแก้ไขรายการทางทะเบียน กรณีขึ้นทะเบียนผิดกลุ่มไม่มีเชื้อสายไทย

ถาม ท่านสามารถพูด ฟัง อ่าน เขียน ภาษาไทย ได้หรือไม่

ตอบ ข้าฯ

ถาม ท่านเคยได้รับการศึกษาหรือไม่ ที่ไหน อย่างไร

ตอบ ข้าฯ

ถาม ท่านมีบิดา มารดา ชื่ออะไร มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันจำนวนกี่คน ใครบ้าง

ตอบ ข้าฯ มีบิดาชื่อ สัญชาติ

เลขประจำตัวประชาชน มีมารดาชื่อ

สัญชาติ เลขประจำตัวประชาชน ข้าฯ มี
พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันจำนวน คน ได้แก่

๑.....	เลขประจำตัวประชาชน
๒.....	เลขประจำตัวประชาชน
๓.....	เลขประจำตัวประชาชน
๔.....	เลขประจำตัวประชาชน
๕.....	เลขประจำตัวประชาชน

ถาม ท่านได้เดินทางเข้ามาประเทศไทยเมื่อประมาณปีใด และเข้ามาทางช่องทางใด

ตอบ ข้าฯ เดินทางเข้ามาประเทศไทยเมื่อ
.....
.....

ถาม ท่านทราบหรือไม่ว่า เหตุใดท่านถูกขึ้นทะเบียนผิดกลุ่ม

ตอบ ข้าฯ
.....

ถาม ท่านเคยต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาลหรือไม่

ตอบ ข้าฯ
.....
.....

ถาม ในการขอแก้ไขรายการทะเบียนประวัติบุคคลของท่าน ท่านมีหลักฐานและพยานบุคคลใดบ้างมาแสดง
รับรองกับเจ้าหน้าที่

ตอบ ข้าฯ มีหลักฐานได้แก่
.....
.....

ถาม ท่านจะให้การยืนยันหรือไม่ว่า ท่านเป็นบุคคลคนเดียวกับรายการบุคคลจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร
มีชื่อตัวว่า มีชื่อสกุลว่า มีเลขประจำตัว
ประชาชน จริงหรือไม่ และท่านมีบิดาชื่อ มีเลขประจำตัว
ประชาชน มีมารดาชื่อ มีเลขประจำตัว
ประชาชน จริงหรือไม่ อย่างไร

ตอบ ข้าฯ ขอให้การยืนยันว่า ข้าฯ เป็นบุคคลคนเดียวกับรายการบุคคลจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร
มีชื่อตัวว่า มีชื่อสกุลว่า มีเลข
ประจำตัวประชาชน จริง และท่านมีบิดาชื่อ มีเลข

ประจำตัวประชาชน มีมารดาชื่อ มีเลข

ประจำตัวประชาชน จริง

ถาม ท่านเคยออกนอกพื้นที่ควบคุมหรือออกนอกราชอาณาจักรไทยหรือไม่

ตอบ

ถาม ท่านมีอะไรจะให้การเพิ่มเติมอีกหรือไม่ อย่างไร

ตอบ

.....

ข้าฯ ขอรับรองว่า ข้อความดังกล่าวข้างต้นนั้นเป็นความจริงทุกประการ สามารถใช้พิสูจน์ยืนยัน
ตัวข้าฯ ในการดำเนินคดีตามกฎหมายต่อศาลได้ ข้าฯ ได้อ่านและเข้าใจข้อความทั้งหมดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้
เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ ผู้ให้ถ้อยคำ
(.....)

ลงชื่อ ผู้สอบปากคำ
(.....)

ลงชื่อ ผู้บันทึกปากคำ
(.....)

ลงชื่อ พยาน
(.....)

ลงชื่อ..... พยาน
(.....)

ลงชื่อ..... พยาน
(.....)

(๔) แบบ ปค.๑๔ กรณีถูกจำหน่ายรายชื่อ

(ป.ค.๑๔)

(เจ้าตัว จำหน่าย)

บันทึก

ที่ ที่ว่าการอำเภอบางสะพาน

เรื่อง สอบสวนข้อเท็จจริงกรณี บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย
เลขประจำตัวประชาชน ขอคืนสภาพรายการบุคคลกรณีถูกจำหน่ายชื่อออกจากทะเบียน
บ้านด้วย ท.ร.๙๗

วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า เกิดปี อายุ ปี เกิดที่ หมู่บ้าน
..... ตำบล อำเภอ..... จังหวัด ประเทศ
..... สัญชาติ
บิดาชื่อ มารดาชื่อ อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่
..... ตำบล อำเภอ จังหวัด
..... ที่อยู่ตามที่พักอาศัยอยู่จริง เลขที่ หมู่ที่ ตำบล
..... อำเภอ จังหวัด ประกอบอาชีพ
.....

ขอให้ถ้อยคำต่อ ตำแหน่ง ปลัดอำเภอ ด้วยความจริง ดังนี้

ถาม ท่านมาพบผู้สอบปากคำในวันนี้ โดยมีวัตถุประสงค์สิ่งใด

ตอบ ข้าฯ มาพบผู้สอบปากคำในวันนี้ เพื่อยืนยันคำร้องขอคืนสภาพรายการบุคคลของตนเอง กรณีถูกจำหน่าย
ชื่อออกจากทะเบียนบ้านด้วย ท.ร.๙๗

ถาม ท่านมีบิดา มารดา ชื่ออะไร มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันจำนวนกี่คน ใครบ้าง

ตอบ ข้าฯ มีบิดาชื่อ สัญชาติ

เลขประจำตัวประชาชน มีมารดาชื่อ สัญชาติ

..... เลขประจำตัวประชาชน ข้าฯ มีพี่น้องร่วม

บิดามารดาเดียวกันจำนวน คน ได้แก่

- ๑..... เลขประจำตัวประชาชน
- ๒..... เลขประจำตัวประชาชน
- ๓..... เลขประจำตัวประชาชน
- ๔..... เลขประจำตัวประชาชน
- ๕..... เลขประจำตัวประชาชน

ถาม ท่านได้เดินทางเข้ามาประเทศไทยเมื่อประมาณปีใด และเข้ามาทางช่องทางใด

ตอบ ข้าฯ เดินทางเข้ามาประเทศไทยเมื่อ

ถาม ท่านทราบหรือไม่ว่า เหตุใดท่านจึงถูกจำหน่ายชื่อและรายการบุคคลออกจากทะเบียนบ้านด้วย ท.ร.๙๗

ตอบ ข้าฯ

ถาม ท่านเคยต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาลหรือไม่

ตอบ ข้าฯ

ถาม ในการขอคืนสภาพบุคคลของท่าน ท่านมีหลักฐานและพยานบุคคลใดบ้างมาแสดงรับรองกับเจ้าหน้าที่

ตอบ ข้าฯ มีหลักฐานได้แก่

ถาม ท่านจะให้การยืนยันหรือไม่ว่า ท่านเป็นบุคคลคนเดียวกับรายการบุคคลจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรที่ถูกจำหน่ายชื่อและรายการบุคคลออกจากทะเบียนบ้านด้วย ท.ร.๙๗ มีชื่อตัวว่า

.....มีเลขประจำตัวประชาชน จริงหรือไม่ และท่านมีบิดาชื่อ

..... มีเลขประจำตัวประชาชน มีมารดาชื่อ

..... มีเลขประจำตัวประชาชน จริงหรือไม่ อย่างไร

ตอบ ข้าฯ ขอให้การยืนยันว่า ข้าฯ เป็นบุคคลคนเดียวกับรายการบุคคลจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรที่ถูกจำหน่ายชื่อและรายการบุคคลออกจากทะเบียนบ้านด้วย ท.ร.๙๗ มีชื่อตัวว่า

.....มีเลขประจำตัวประชาชน จริง และท่านมี

บิดาชื่อ มีเลขประจำตัวประชาชน มีมารดาชื่อ

..... มีเลขประจำตัวประชาชน จริง

ถาม ท่านเคยออกนอกพื้นที่ควบคุมหรือออกนอกราชอาณาจักรไทยหรือไม่

ตอบ

ถาม ท่านมีอะไรจะให้การเพิ่มเติมอีกหรือไม่ อย่างไร

ตอบ

.....

ข้าฯ ขอรับรองว่า ข้อความดังกล่าวข้างต้นนั้นเป็นความจริงทุกประการ สามารถใช้พิสูจน์ยืนยัน
ตัวข้าฯ ในการดำเนินคดีตามกฎหมายต่อศาลได้ ข้าฯ ได้อ่านและเข้าใจข้อความทั้งหมดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้
เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ ผู้ให้ถ้อยคำ
(.....)

ลงชื่อ ผู้สอบปากคำ
(.....)

ลงชื่อ ผู้บันทึกปากคำ
(.....)

ลงชื่อ พยาน
(.....)

ลงชื่อ..... พยาน
(.....)

ลงชื่อ..... พยาน
(.....)

(๕) แบบ ปค.๑๔ กรณีรอนันทิก

(ป.ค.๑๔)

(เจ้าตัว รอนันทิก)

รอนันทิก

ที่ ที่ว่าการอำเภอ.....

เรื่อง สอบสวนข้อเท็จจริงกรณี บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย
 เลขประจำตัวประชาชน ขอรอนันทิกรายการทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทาง
 ทะเบียน

วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า เกิดปี อายุ ปี เกิดที่ หมู่บ้าน
 ตำบล อำเภอ..... จังหวัด ประเทศ
 สัญชาติ
 บิดาชื่อ มารดาชื่อ อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่
 ตำบล อำเภอ จังหวัด
 ที่อยู่ตามที่พักอาศัยอยู่จริง เลขที่ หมู่ที่ ตำบล
 อำเภอ จังหวัด ประกอบอาชีพ

ขอให้ถ้อยคำต่อ ตำแหน่ง ปลัดอำเภอ ด้วยความจริง ดังนี้

ถาม ท่านมาพบผู้สอบปากคำในวันนี้ โดยมีวัตถุประสงค์สิ่งใด

ตอบ ข้าฯ มาพบผู้สอบปากคำในวันนี้ เพื่อยืนยันคำร้องขอรอนันทิกรายการทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะ
 ทางทะเบียน

ถาม ท่านสามารถพูด ฟัง อ่าน เขียน ภาษาไทย ได้หรือไม่

ตอบ ข้าฯ

ถาม ท่านเคยได้รับการศึกษาหรือไม่ ที่ไหน อย่างไร

ตอบ ข้าฯ.....

ถาม ท่านมีบิดา มารดา ชื่ออะไร มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันจำนวนกี่คน ใครบ้าง

ตอบ ข้าฯ มีบิดาชื่อ สัญชาติ เลขประจำตัว
 ประชาชน มีมารดาชื่อ สัญชาติ
 เลขประจำตัวประชาชน ข้าฯ มีพี่น้องร่วมบิดา
 มารดาเดียวกันจำนวน คน ได้แก่

๑.....	เลขประจำตัวประชาชน
๒.....	เลขประจำตัวประชาชน
๓.....	เลขประจำตัวประชาชน
๔.....	เลขประจำตัวประชาชน
๕.....	เลขประจำตัวประชาชน

ถาม ท่านได้เดินทางเข้ามาประเทศไทยเมื่อประมาณปีใด และเข้ามาทางช่องทางใด

ตอบ ข้าฯ เดินทางเข้ามาประเทศไทยเมื่อ

.....

.....

ถาม ท่านเคยได้รับการสำรวจและจัดทะเบียนประวัติของทางราชการหรือไม่

ตอบ ข้าฯ

.....

ถาม ท่านเคยต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาลหรือไม่

ตอบ ข้าฯ

.....

.....

ถาม ในการขอบันทึกการทะเบียนประวัติบุคคลของท่าน ท่านมีหลักฐานและพยานบุคคลใดบ้างมาแสดง
 รับรองกับเจ้าหน้าที่ และมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

ตอบ ข้าฯ มีหลักฐานได้แก่

.....

.....

ถาม ท่านเคยออกนอกพื้นที่ควบคุมหรือออกนอกราชอาณาจักรไทยหรือไม่

ตอบ

ถาม ท่านมีอะไรจะให้การเพิ่มเติมอีกหรือไม่ อย่างไร

ตอบ

.....

ข้าฯ ขอรับรองว่า ข้อความดังกล่าวข้างต้นนั้นเป็นความจริงทุกประการ สามารถใช้พิสูจน์ยืนยัน
ตัวข้าฯ ในการดำเนินคดีตามกฎหมายต่อศาลได้ ข้าฯ ได้อ่านและเข้าใจข้อความทั้งหมดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้
เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ ผู้ให้ถ้อยคำ
(.....)

ลงชื่อ ผู้สอบปากคำ
(.....)

ลงชื่อ ผู้บันทึกปากคำ
(.....)

ลงชื่อ พยาน
(.....)

ลงชื่อ..... พยาน
(.....)

ลงชื่อ..... พยาน
(.....)